

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/58/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1318201288
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Král
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1318201288.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Krála a členov senátu JUDr. Dariny Kriváňovej a JUDr. Michaely Krajčovej, v spore žalobcu: T. U. S. M., I., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XX, XXX XX W., zastúpeného JUDr. Milanom Fulcom, advokátom, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, proti žalovanému: News and Media Holding a. s, so sídlom Einsteinova 25, IČO: 47 256 281, zastúpenému Advokátska kancelária Škubla & Partneri s. r. o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, 851 05 Bratislava, o ochranu osobnosti spojenú s uložením povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16.596,96 Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 09.11.2018 č. k.: 15C/13/2018-452, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava III zo dňa 09. novembra 2018, č. k. 15C/13/2018-452 m e n í tak, že žalobu v napadnutej časti z a m i e t a.

Žiadna zo strán n e m á nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len súd „prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 09. novembra 2018, č. k. 15C/13/2018-452 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16.596,96 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Žalobca sa žalobou podanou na súd prvej inštancie dňa 18.10.2001 domáhal uloženia povinnosti žalovanému uverejniť opravu v znení: „Týždenník PLUS 7 DNÍ dňa 31.8.1998 uverejnil článok autorky Y. D. pod titulom „Nepostihnuteľný narkobarón?“ s nadtitulkom: „Mafiána zachránil pred vyhostením list podpísaný vtedajším ministrom vnútra S. M.“, v ktorom okrem iného uviedol: „Nuž peknú úctu prejavil minister obchodníkovi s heroínom, keď sa osobne postaral, aby narkobarón nemusel opustiť republiku a mohol si tu užívať plody svojej „obchodnej“ činnosti. Minister M. teda ignoroval mienku svojich podriadených, ktorí neodporúčali v prípade W. S. zmierniť tvrdosť zákona. Nevedel o tom, alebo v tom bolo niečo iné? O krátky čas sa z S. M. stal síce exminister, pretože ho odvolali, jeho rozhodnutie zostalo však v platnosti. V kuloároch sa potom začalo povrávať, že k jeho odvolaniu prispel aj škandalózný list“. Uvedené údaje sú nepravdivé. Žalovaný SPOLOČNOSŤ 7 PLUS s. r. o., vydavateľ týždenníka PLUS 7 DNÍ, sa T. U. S. M., I., za túto chybu ospravedlňuje.“ Zároveň žiadal uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy 16.596,96 Eur (500.000, -Sk).

3. Okresný súd Bratislava III v poradí prvým rozsudkom zo dňa 02. apríla 2008, č. k.: 27C/31/2001-127 uložil žalovanému povinnosť zverejniť ospravedlnenie v znení uvedenom v predmetnom rozsudku (výrok I.). Zamietol žalobu v časti uloženia povinnosti žalovanému zverejniť v uvedenom ospravedlnení

uplatnený nasledovný text: „Nevedel o tom, alebo v tom bolo niečo iné? O krátky čas sa z S. M. stal sice exminister, pretože ho odvolali, jeho rozhodnutie zostalo však v platnosti. V kuloároch sa potom začalo povrávať, že k jeho odvolaniu prispel aj škandalózný list.“ (výrok II.). Ďalej zamietol žalobu v časti výrazu „Žalovaný...“ a v časti slovného spojenia „...za túto chybu...“ vo formulácii vety obsiahnutej v uplatnenom ospravedlnení: „Žalovaný SPOLOČNOSŤ 7 PLUS s. r. o., vydavateľ týždenníka PLUS 7 DNÍ sa T. U. S. M., I., za túto chybu ospravedľuje.“ (výrok III.). Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 500 000,- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok IV.) a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť U. P. C., advokátovi náhradu trov konania žalobcu 109 497,- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok V.). Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť v časti II. a III. výroku dňa 07.10.2008 a v časti I. výroku dňa 16.12.2014 a vykonateľnosť dňa 01.01.2015.

4. Krajský súd v Bratislave (v poradí prvým) rozsudkom zo dňa 08.06.2010, č. k. 14Co/56/2009-216, v spojení s opravným uznesením zo dňa 15.03.2011, č. k. 14Co/56/2009-251, rozhodol o včas podanom odvolaní žalovaného proti častiam rozsudku, ktorými sa mu ukladá povinnosť zverejniť ospravedlnenie, zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach zmenil a žalobu zamietol. Nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie čo do základu sporu, že predmetný článok nedôvodne a závažným spôsobom zasiahol do osobnostných práv žalobcu. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 976,57 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

5. Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 30.06.2011, sp. zn. 2 Cdo 71/2011 rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že odvolací súd si nežadovával rovnocenný zákonný procesný základ pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle ust. § 132 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení platnom a účinnom do 30.06.2016, a preto sú jeho skutkové a naň nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné.

6. Krajský súd v Bratislave (v poradí druhým) rozsudkom zo dňa 13.11.2012, č. k. 14Co/374/2011-279 rozsudok súdu prvej inštancie opätovne zmenil tak, že žalobu v napadnutých častiach zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 976,57 Eur. Náhradu trov dovolacieho konania žalovanému nepriznal. Odvolací súd sa ani po zopakovaní dokazovania nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie čo do základu sporu, že výroky v predmetnom článku uverejnenom dňa 31.08.1998 v týždenníku PLUS 7 DNÍ boli objektívne spôsobilé zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti žalobcu. Navyše mal za to, že žalovaný v odvolacom konaní vzniesol dôvodnú námietku premlčania nároku žalobcu na priznanie peňažnej satisfakcie, a preto aj v prípade, že by bol žalobca úspešný čo do základu sporu, náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch by mu nemohla byť priznaná, keďže toto právo je v zmysle ust. § 101 OZ premlčané (článok bol publikovaný dňa 31.08.1998, žalobca podal žalobu dňa 18.10.2001).

7. Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 12.06.2014, sp. zn. 2 Cdo 217/2013 rozsudok odvolacieho súdu z 13.11.2012 sp. zn. 14Co/374/2011 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia dovolací súd konštatoval, že aj keď odvolací súd v danom prípade použil náležité ustanovenia zákona, napriek tomu dospel k nesprávnym právnym záverom. Dovolací súd sám pristúpil k posúdeniu spôsobilosti predmetného článku zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby - žalobcu, pričom dospel k záveru, že predmetný článok treba považovať za neprípustný zásah do osobnostných práv žalobcu.

8. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, ktorý bol podľa § 243d ods. 1 veta druhá OSP viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, rozhodol vo veci (v poradí tretím) rozsudkom č. k. 14Co/541/2014-333 zo dňa 14.10.2014, tak, že v zmysle § 219 ods. 1 OSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o povinnosti spoločnosti SPOLOČNOSŤ 7 PLUS, a. s., Bratislava, IČO: 31 347 291 (právneho predchodcu žalovaného) uverejniť ospravedlnenie. K otázke premlčania nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (na peňažnú satisfakciu), dovolací súd nezaujal vo svojom rozhodnutí zo dňa 12.06.2014, sp. zn. 2 Cdo 217/2013 žiadny právny názor. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že námietka premlčania v tejto veci odporuje dobrým mravom, lebo ju žalovaný vzniesol až v roku 2010, t. j. po 9 rokoch súdneho konania, čím došlo k zneužitiu práva na úkor žalobcu. Podľa odvolacieho súdu dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní nemožno považovať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ, pretože ide o legitímnu obranu účastníka v spore zákonom predpokladaným spôsobom. Preto

odvolací súd aj zotrval na svojom právnom názore, že toto právo žalobcu je premlčané vzhľadom na účinne vznesenú námietku, a nemožno ho žalobcovi priznať. Z uvedeného dôvodu rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 16.596,96 Eur (500.000,- Sk) opätovne zmenil podľa § 220 OSP tak, že návrh žalobcu zamietol. Výrok o náhrade trov konania v napadnutom rozsudku odvolací súd zmenil tak, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo. Zároveň rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

9. Na dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 14.10.2014, sp. zn. 14Co/541/2014 v časti, v ktorej odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v znení opravných uznesení vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 16 596,96 Eur (500.000,- Sk) titulom nemajetkovej ujmy zmenil a žalobu zamietol, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 30.06.2016, sp. zn. 2 Cdo 313/2015, rozsudok odvolacieho súdu zo 14.10.2014 č.k.:14Co/541/2014-333 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia dovolací súd okrem iného uviedol, že aj keď odvolací súd správne konštatoval, že žalobca svoju žalobu podal na súde až po uplynutí premlčacej doby, nedostatočne sa však zaoberal námietkou žalobcu týkajúcou sa rozporu vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi. Pre posúdenie danej veci je prvoradé zodpovedanie otázky, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v podobe zamietnutia náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu premlčania nároku nie je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Dovolací súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu ako dovolateľa, že až v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 278/2007 z 25.09.2008 bol prvýkrát Najvyšším súdom Slovenskej republiky vyslovený názor, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje, čo fakticky vytvára nerovnosť medzi účastníkmi konania. Dovolateľ podal žalobu v dobrej viere, že jeho právo premlčané nie je a k odstráneniu tohto nerovného postavenia je preto súd oprávnený prihliadať i konštatovaním, že uplatnenie námietky premlčania je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a dovolateľovi je potrebné poskytnúť ochranu jeho základných práv aplikáciou ustanovenia § 3 ods. 1 OZ a posúdiť námietku premlčania vznesenú žalovaným ako neopodstatnenú, pretože je v rozpore s dobrými mravmi (je nemravnou).

10. Po vrátení veci odvolaciemu súdu dňa 21.10.2016 (č. l. 369 spisu), tento vo veci ďalej konal. Rozhodnutím dovolacieho súdu zo dňa 30.06.2016, sp. zn. 2 Cdo 313/2015 sa vec vrátila do štádia, kedy odvolací súd musel nanovo prejednať odvolanie žalovaného súvisiace s priznanou náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch (rozhodnutie súdu prvej inštancie týkajúce sa povinnosti uloženej žalovanému zverejniť ospravedlnenie nebolo predmetom odvolacieho konania; v uvedenej časti nadobudlo rozhodnutie právoplatnosť dňa 16.12.2014 a vykonateľnosť dňa 01.01.2015).

11. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, ktorý bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, rozhodol vo veci (v poradí štvrtým) rozhodnutím, keď uznesením č. k.: 14Co/418/2016-370 zo dňa 28.11.2017, rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 27C/31/2001-127 zo dňa 02.04.2008, v znení opravných uznesení č. k. 27C/31/2001-180 zo dňa 19.09.2008, a č. k. 27C/31/2001-198 zo dňa 08.01.2009, v napadnutej časti, ktorou bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 500.000,- Sk a v časti, v ktorej bola žalovanému uložená povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania 109.497,- Sk zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení uznesenia uviedol, že rozhodnutie je treba v napadnutej časti zrušiť, lebo je predčasné, nakoľko súd prvej inštancie riadne nezistil skutkový stav veci, čím došlo aj k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozsudku týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy je nepostačujúce, nepresvedčivé a rozsudok je v tejto časti aj nepreskúmateľný. Čo sa týka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, v konaní o ochranu osobnosti sa od žalobcu vyžaduje, aby preukázal (uniesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia), že v dôsledku neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv nie je postačujúcim priznaním morálna satisfakcia najmä preto, že v značnej miere bola znížená jeho dôstojnosť ako osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti. V súdnej praxi Najvyššieho súdu SR bolo opakovane vyslovené, že „pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 OZ, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy

v peniazoch“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 15/2003). Ako vyplýva z obsahu spisu v prejednávanej veci, súd prvej inštancie však nevykonal žiadne dokazovanie ohľadne zníženia dôstojnosti alebo vážnosti žalobcu v značnej miere a príčinnej súvislosti - kauzálneho nexusu - medzi neoprávneným zásahom a vznikom takejto nemajetkovej ujmy, kedy nepostačuje vzhľadom na intenzitu zásahu a ním spôsobenú nemajetkovú ujmu na osobnosti iba priznanie morálnej satisfakcie (ktorá má podľa zákona prednosť), hoci iba takýto výklad ustanovení § 13 ods. 2 a 3 OZ zodpovedá ich účelu a zmyslu. Možno potom tiež konštatovať, že súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď sa uspokojil iba s tvrdením žalobcu o existencii nepriaznivých následkov vzniknutých voči jeho osobe v príčinnej súvislosti s neoprávneným zásahom žalovaného, hoci v konaní ani neboli predložené, resp. navrhnuté relevantné dôkazy, ktorými by sa preukázalo, že zásah do osobnostných práv žalobcu vyvolal tie-ktoré konkrétne následky. Až na základe riadneho dokazovania o tvrdených následkoch, možno potom spravodlivo vyhodnotiť, či zadosťučinenie podľa ust. § 13 ods. 1 OZ (uverejnenie ospravedlnenia) je postačujúcim, alebo či v prejednávanej veci okrem ospravedlnenia, je na mieste aj priznanie primeraného zadosťučinenia v peniazoch. Výška zadosťučinenia v peniazoch však v takom prípade musí byť primeraná aj z hľadiska nevyhnutnosti zachovania primeraného a rozumného zohľadnenia a vyváženia záujmov všetkých zúčastnených strán. Vzhľadom na zistené pochybenia v postupe súdu prvej inštancie, náprava ktorých si vyžaduje doplnenie dokazovania a opätovné vyhodnotenie skutkového stavu, nemožno na základe odvolania žalovaného rozhodnúť v merite veci o požadovanom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok v uvedenej časti zrušil spolu so súvisiacim výrokom o náhrade trov konania, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní súd prvej inštancie sa bude riadne zaoberať tým, či vo veci nie je postačujúcim uverejnenie ospravedlnenia, a zároveň, či sú splnené zákonné predpoklady aj na postup podľa § 13 ods. 2 OZ. K sporným skutočnostiam súd prvej inštancie prípadne doplní dokazovanie v zmysle návrhov strán sporu, vo veci opätovne rozhodne a svoje rozhodnutie aj riadne odôvodní v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.

12. Súd prvej inštancie opätovne rozhodol vo veci rozsudkom zo dňa 09. novembra 2018, č. k. 15C/13/2018-452 a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16.596,96 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

13. Súd prvej inštancie zistený skutkový stav právne posúdil podľa § 3 ods. 1, § 13 ods. 1 až 3, § 100 ods. 1, § 101, § 122 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka, čl. 19 ods. 1, čl. 10 ods. 1 a 2, čl. 26 ods. 1, 2 a 4 Ústavy SR, § 12 ods. 1 písm. a) a § 30 zákona č. 73/1995 Z.z. o pobyte cudzincov na území Slovenskej republiky, podľa § 1, § 2, § 12 až §14, § 15 až 20 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa § 1 písm. a) nariadenia vlády SR č. 278/2017, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2018.

14. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že podľa súdu prvej inštancie žaloba aj v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch bola podaná dôvodne, keď k zásahu do v žalobe uvedených osobnostných práv žalobcu došlo spôsobom uvedeným ďalej. Súd prvej inštancie sa zaoberal právnym posúdením osoby verejného záujmu, ktorou sa rozumie nielen osoba verejného života v užšom zmysle, t. j. osoba, ktorá vystupuje na verejnosti pri riešení rôznych otázok verejného záujmu (je verejne činná), ale aj osoba, ktorá na seba upútava záujem verejnosti a tým sa dostáva do zorného uhla spravodajstva hromadných informačných prostriedkov. Osoby verejného záujmu sa niekedy zvyknú deliť na absolútne osoby verejného záujmu a relatívne osoby verejného záujmu alebo tie osoby verejného záujmu, ktoré sa nimi stali na základe svojho slobodného rozhodnutia (politici, známi umelci, športovci) a na tie, ktoré sa osobou verejného záujmu stali bez vlastného rozhodnutia (napr. obeť trestných činov, dopravných nehôd atď.). Pokiaľ osoby patriace do prvej skupiny svoj súhlas s dôsledkami príslušnosti k tejto skupine dali aspoň konkludentne, príslušníci druhej skupiny takýto súhlas nedali a ani z ich správania nevyplýva. Aj preto sa zvykne hovoriť o absolútnych osobách verejného záujmu a relatívnych osobách verejného záujmu. Pre prvú skupinu, do ktorej patria politici, významní umelci, športovci, ale paradoxne aj páchatelia závažnej trestnej činnosti, je charakteristické, že tieto osoby sú stredobodom pozornosti verejnosti, pretože sa odlišujú od kruhu ostatných osôb v dôsledku svojich výkonov, činnosti, pozitívnych, či negatívnych skutkov. Na to, aby sa mohlo hovoriť o niekom ako o osobe verejného záujmu, musí jeho činnosť dosahovať určitý význam, intenzitu. Takou osobou sa možno stať aj narodením, teda bez vlastného pričinenia, vlastnej činnosti. Pre druhú skupinu je zase charakteristické, že tieto osoby sú stredobodom verejného záujmu len prechodne, a to v dôsledku spojenia s istou udalosťou verejného

záujmu. K stretu práva na slobodný prejav a práv na osobnú česť a dobrú povesť sa v poslednom období komplexne vyjadril Ústavný súd Českej republiky Nálezom zo dňa 11.11.2005 sp. zn. I. ÚS 453/03. V danej veci je zrejmé, že žalobca je osobou absolútneho verejného záujmu, ako predstaviteľ jednej z troch mocí v štáte, s čím je samozrejme spojené mimoriadne citlivé spoločenské vnímanie jeho osoby, resp. jej prejavov správania sa spoločnosťou, napríklad aj prostredníctvom médií, problematika páchania trestnej činnosti korupcie a zneužívania právomoci verejného činiteľa v orgánoch verejnej moci, resp. ich predstaviteľov súvisiacou s podsvetím, narkomafiou, ako organizovaným zločinom je vecou verejnou, a to z dôvodu spoločenskej závažnosti a mimoriadne negatívneho a citlivého spoločenského vnímania, obchod s narkotikami a stýkanie sa s osobami obchodujúcimi s nimi spoločnosť vníma mimoriadne negatívne. Žalobca bol v článku jednoznačne a nepochybne identifikovateľný, česť a ľudská dôstojnosť žalobcu bola diskutovaná v skutkovo posunutých rovinách, pričom štát musí chrániť predstaviteľov jeho orgánov pred neodôvodneným osočovaním, tento príspevok žiadnym spôsobom neprispel k spoločenskej diskusii v demokratickej spoločnosti o uvedenej veci verejnej, resp. veci všeobecného záujmu, pričom taktiež nebol po obsahovej a formálnej stránke kritikou žalobcu, keďže kritika ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť zásahu do osobnostných práv musí v zásade vychádzať z pravdivých informácií, navyiac z obsahu článku ani nevyplýva úmysel jeho autorky kritizovať žalobcu. Vzhľadom k predchádzajúcej analýze, možno teda konštatovať, že išlo o neopodstatnený, ničím podložený útok žalovaného na žalobcu ako bývalého ministra vnútra, taktiež možno konštatovať, že išlo o útok mimoriadnej sily a intenzity. V zmysle predchádzajúcej analýzy súd prvej inštancie v tejto súvislosti zdôrazňuje aj celkový negatívny dojem plynúci voči žalobcovi z článku. Ďalej poukazuje, že pokiaľ žalobca bol ako minister vnútra spájaný páchaním trestnej činnosti, korupcie s podsvetím, narkomafiou, ako organizovaným zločinom, tak jeho česť a povesť sú poškodené navždy a už sa nikdy „neočistí“. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že došlo i k naplneniu § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže zadostučinenie v podobe ospravedlnenia nie je postačujúce z dôvodu, že bola v značnej miere znížená vážnosť žalobcu v spoločnosti, tak ako to vyplýva z analýzy pod bodmi 38. až 75 napadnutého rozsudku. Závažnosť vzniknutej ujmy, ku ktorej súd prvej inštancie v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka prihladne pri určení výšky náhrady podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie hodnotil nasledovne:

Samotná závažnosť vzniknutej ujmy už priamo vyplýva z doposiaľ uvedenej analýzy, ako aj nadväzujúcej časti odôvodnenia, a to bez ohľadu na vznik konkrétnych následkov, resp. dopadov zásahu. K významu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je najskôr potrebné poukázať na to, že plní v podstate rovnakú funkciu ako primerané zadostučinenie v zmysle čl. 127 Ústavy a spravodlivé zadostučinenie v zmysle článku 41 Dohovoru. Podmienkou priznania materiálnej satisfakcie je nemajetková ujma, ktorá je spôsobilá v značnej miere znížiť dôstojnosť občana alebo jeho vážnosť v spoločnosti. Vo väčšine prípadov je zisťovanie konkrétnych následkov zásahu do práva na ochranu osobnosti veľmi ťažké a vzhľadom na špecifickosti prejednávanej veci ich v podstate ani nie je možné zistiť. Za základné kritérium pre rozhodovanie o priznaní primeraného zadostučinenia možno označiť právny názor Ústavného súdu SR: „Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadostučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu“. (I ÚS 15/02)

Súd prvej inštancie je naopak toho názoru, že zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti v značnej miere nemusí exaktne vôbec nastať, aby bolo úspešne uplatnené právo na ochranu osobnosti, ale bude k nemu postačovať, ak zásah bol objektívne spôsobilý znížiť dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti v značnej miere. Spoločnosť vymedzená len v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby by bola totiž vymedzená len veľmi úzko, spoločnosť v zmysle § 13 ods. 2 OZ. je chápaná širšie a v prípade napríklad uverejnenia článku v periodiku ju predstavuje čitateľská obec, ktorej veľkosť je daná tým, či ide o periodikum s regionálnou pôsobnosťou alebo s celoštátnou pôsobnosťou, prípadne špecializáciu periodika, teda sú to čitatelia, ktorí sú v neporovnateľnej väčšine oproti počtu osôb z rodinného, pracovného, či iného prostredia fyzickej osoby, ich identita je neznáma a neznámou aj zostane, a preto dokazovaním nikdy nebude možné zistiť ich reakciu, sú to ďalej tí členovia spoločnosti, ktorí síce nečítali článok, ale čitatelia im o ňom povedali, napríklad v prípade atraktivity témy článku a tí všetci si myslia alebo môžu myslieť o fyzickej osobe na základe prečítaného niečo negatívne, pričom ich prípadnú reakciu súd prvej inštancie predpokladá vzhľadom k obsahu samotného článku, teda podľa jeho názoru zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti v značnej miere pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti stačí súdu predpokladať bez nutnosti dokazovania konkrétnych následných reakcií vyvolaných zásahom

v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Bolo by predsa právne absurdné, aby súd výsluchom svedkov z rodinného, pracovného, či iného prostredia fyzickej osoby, ktorí majú spravidla k nej pozitívny vzťah, zistil, že k zníženiu jej dôstojnosti alebo vážnosti osoby v spoločnosti v značnej miere nedošlo, žalobu v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy by teda zamietol, hoci zásah do jej osobnostných práv by bol uvedený celoštátnym televíznym vysielaním alebo periodikom s celoštátnou pôsobnosťou, to by však súd považoval za právne irelevantné. Takto je to ale vlastne judikované citovaným rozsudkom Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo 15/03. Okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, ku ktorým súd prvej inštancie v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka taktiež prihliadne pri určení výšky náhrady podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, videl v širokej publicite neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu, keďže periodikum PLUS 7 DNÍ je periodikom s celoslovenskou pôsobnosťou a jeho čitateľská obľúbenosť je zvlášť vysoká a médiami často prezentovaná, pričom podľa názoru súdu prvej inštancie obdobne v zmysle citovaného rozsudku sp. zn. 1Co 15/97 možno uvažovať i v tomto prípade, kedy článok bol uverejnený v periodiku s celoslovenskou pôsobnosťou, teda treba vychádzať z toho, že neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu mal značne širokú publicitu a ďalej vo významnom spoločenskom postavení žalobcu ako ministra vnútra, s dôrazom na to, že ide o osobu stojacu na čele rezortu bojujúceho s trestnou činnosťou osôb, „teda aj s W. S.“, člena vlády, ústavného činiteľa, aj keď v čase uverejnenia článku ním už nebol, avšak článok sa týkal jeho pôsobenia ako ministra vnútra.

V ďalšej časti odôvodnenia súd prvej inštancie analyzoval skutočnosti, či morálna satisfakcia bola v tomto prípade postačujúca, resp. či je dôvodné aj priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ako už uviedol, žalobcovi bola priznaná morálna satisfakcia v podobe uverejnenia ospravedlnenia. Pri posudzovaní, či je v tomto prípade postačujúce priznanie morálnej satisfakcie, musí súd prvej inštancie vychádzať z jej samotnej podoby, a to do akej miery vyjadruje samotný zásah. Tu treba konštatovať, že text ospravedlnenia vyjadruje rámcovo samotné jadro zásahu, t. j. identifikáciu článku a identifikáciu samotných viet, za ktoré sa má žalovaný ospravedlniť. Nič viac v tom ospravedlnení totiž ani nemohlo byť. Samotný text ospravedlnenia je plným vyjadrením zásahu do osobnostných práv žalobcu z hľadiska priznania morálnej satisfakcie. Ako vyplýva z bodov 38. až 75. napadnutého rozsudku, nemôže byť ospravedlnenie postačujúce, body 38. až 75. sú naplnením odôvodnenia, prečo súd prvej inštancie priznal žalobcovi aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a nemohli byť uvedené v texte priznanej morálnej satisfakcie. Aj keby žalobca žaloval len priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd prvej inštancie by žalobe vyhovel.

V ďalšej časti analýzy sa súd prvej inštancie zaoberal právnym názorom odvolacieho súdu vysloveného v zrušujúcom uznesení /konkrétne v bode 17. a v bode 27. odôvodnenia rozsudku/, a to aplikáciou rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 15/2003, teda že „pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 OZ, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.“ Uvedené rozhodnutie je obsahovo jednoznačné. Je to v podstate jednoznačný výklad § 13 ods. 2 a ods. 3 OZ. A je to jediný dôvod, pre ktorý môže byť priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd prvej inštancie nesúhlasí s takýmto výkladom a uvedie aj dôvody na odchýlenie sa od takého výkladu. Predtým však poukáže na iný právny problém, a to veľmi vážny. V podstate ide o to, že športovou terminológiou vyjadrené - „počas zápasu sa zmenili pravidlá hry.“ „Zápas“ začal podaním žaloby v roku 2001 a k „zmene pravidiel hry“ došlo v roku 2003 uvedeným obsahovo jednoznačným rozhodnutím NS SR v zmysle bodov 120. a 121., teda po dvoch rokoch. Obsahom tohto rozhodnutia je to, že pokiaľ žalobca uvedené skutočnosti nepreukáže, súd musí žalobu zamietnuť a uložiť povinnosť žalobcovi zaplatiť žalovanému náhradu trov konania. Avšak v súčasnosti je právny stav taký, že žalobca mal podať návrh na zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 CSP účinného od 01.07. 2016. Pokiaľ by ho nepodal, súd by musel žalobu zamietnuť a žalovanému nahradiť trovy konania. A pokiaľ by ho podal a súd by zmenu žaloby nepripustil v zmysle § 143 ods. 1 CSP, tak musí žalobu zamietnuť a uložiť žalobcovi povinnosť nahradiť trovy konania. V podstate žalobcovi by neostalo nič iné, ako zobrať žalobu späť a zaplatiť žalovanému náhradu trov konania. A takýto právny stav je ďalšia „zmena pravidiel hry počas zápasu.“ Súd prvej inštancie ešte poukazuje na to, že na takúto právnu situáciu nebol aplikovateľný § 95 ods. 1 vety prvej OSP účinného do 30.06. 2016 a uvedené rozhodnutie NS SR by sa dalo použiť ako výkladové pravidlo, ale uvedená úprava § 140 ods. 2 CSP je oproti úprave § 95 ods. 1 vety prvej OSP precizovaná a nedáva žalobcovi inú možnosť ako ju aplikovať, teda podať návrh na zmenu žaloby. Je teda možné bez akejkoľvek

pochybnosti konštatovať, že žalobca sa dostal v podstate do pre neho právne neriešiteľnej situácie, vyúsťujúcej do zamietnutia žaloby. To znamená, že žalovanému by „pomohlo“ uvedené rozhodnutie NS SR v nadväznosti na § 140 ods. 2 CSP. Takéto právne riešenie však možné nie je, pretože existuje aj „právo ekvity“, teda „právo na spravodlivosť.“ A výklad v zmysle bodu 134. odporuje uvedenému právu. Žalobca je právne odkázaný na návrh na zmenu žaloby, očakávanie rozhodnutia súdu o tomto návrhu a následne, ak by súd vyhovel takému návrhu a preukazovanie niečoho, čo už ani v podstate po 18 rokoch nie je možné preukázať. A takýto výklad uvedeného práva nie je vo svojej podstate „rozpor s dobrými mravmi,“ tu sa nechoval „nemravne“ ani NS SR a takisto ani zákonodarca. „Právo ekvity“, teda „právo na spravodlivosť“ je širší pojem ako „právo písané,“ od ktorého sa súd síce môže v určitých prípadoch odchyliť, ale toto nie je ten prípad. „Právo písané“ je vo svojej podstate „právo objektívne“ a nemusí v zásade vyjadrovať „spravodlivosť.“ „Dat“ „spravodlivosť“ znamená nezabrániť žalobcovi domôcť sa ekvity, teda spravodlivosti, čo znamená vyložiť právo tak, aby neutrpel ujmu domôcť sa spravodlivosti vznikom skutočností, ktoré nemohol ovplyvniť a ktoré ho vystavujú prakticky istote neúspechu v konaní. A aj mu ju dáva tým, že na základe uvedenej analýzy neprihliada k uvedenému rozhodnutiu NS SR. A ani by k nemu neprihliadol a uviedol by dôvody, pre ktoré sa od neho odchyľil. Uvedené rozhodnutie je pre ochranu osobnosti priam absurdný výklad práva pri už uvedenej konštatácii, že ide o jediné kritérium naplnenia § 13 ods. 2 a 3 OZ. Do uvedeného rozhodnutia NS SR sa vyvolanie následkov nevyžadovalo, a to bol dôvod prijatia tohto výkladového pravidla. Pre žalobcu by to prakticky znamenalo nasledovné: Preukazovať kto mu vynadal, kto ho prefackal, opľul, nakopal a to všetko koľkokrát, kto s ním prestal komunikovať, kto sa ho pýtal „koľko za to od W. dostal,“ „po koľko frčí herák,“ ako často „je našľahaný,“ preukazovať, že spolužiaci jeho detí pýtajú od neho „zopár dávok,“ že kamarátky jeho manželky si pýtajú sem tam na dámsku jazdu aspoň niečo mäksie, napríklad extázu a že okolie sa ich pýta, „či si našli pod stromčekom koks,“ teda niečo drahšie, ale keď sú už tie Vianoce, tak si teda dopriali. . . , že „či si ešte nájde žilu“.... A súd prvej inštancie by nesmierne zaujímal, ako by to preukazoval, keď by útočníkov ani nepoznal a kto by mu vôbec išiel z osôb uvedených v bode svedčiť na súd, napríklad kolegovia, spolužiaci jeho detí, kamarátky jeho manželky . . . súd prvej inštancie zámerne bod 147. analýzy takto formuloval, aby plasticky poukázal na nezmyselnosť uvedeného rozhodnutia NS SR. Skutkové naplnenie uvedeného rozhodnutia NS SR by bolo pre žalobcu nerealizovateľné, najmä po 18 rokoch konania, on stratil akúkoľvek možnosť byť úspešný v súdnom konaní, lebo on tie dôkazy už ani nie je schopný predložiť, zmizla akákoľvek „rovnosť zbraní pred súdom,“ vlastne mu bolo odňaté právo na prístup k súdu. Ďalšou právnou skutočnosťou, ktorú možno označiť ako „zmenu pravidiel počas zápasu,“ možno označiť žalovaným namietnuté premlčanie, ktorou žalobcovi bola rovnako odopretá „rovnosť zbraní pred súdom“ a odňaté právo na prístup k súdu. A skutočne by sa žalovaný premlčania aj dovoľal. Článok bol totiž uverejnený v periodiku, ktoré vyšlo dňa 31.08. 1998, všeobecná trojročná premlčacia lehota začala plynúť dňa 01.09. 1998 a skončila sa dňom 03.09. 2001, keďže deň 01.09. 2001 pripadol na sobotu, žaloba bola podaná dňa 18.10. 2001, žalobca teda podal žalobu po lehote. Žalovaný by sa teda premlčania dovoľal, následne by súd žalobu zamietol a žalobcovi uložil zaplatiť žalovanému nahradiť trovy konania, pokiaľ by žalobu nevzal celkom späť, pričom súd by mu taktiež uložil nahradiť žalovanému trovy konania, resp. by žalobu možno ani nepodal. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je možné požadovať od účinnosti zákona č. 87/1990 Zb. dňa 28.03.1990. V Českej republike bol právne rozhodujúcim pre posúdenie premlčania až rozsudok občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky v Brne dňa 12.11.2008, ktorý definitívne presadil názor, ktorý bol predtým prijatý na pojednávaní kolégia dňa 14.11. 2007 a publikovaný v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk /R 4/2008/, podľa ktorého sa náhrada nemajetkovej ujmy premlčuje vo všeobecnej trojročnej lehote, čím bol odstránený dlhoročný rozpor v judikatúre českých súdov. Právna veta rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 31 Cdo 3161/2008 zo dňa 12.11. 2008 znie nasledovne: „Ak je obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy požiadavka na zaplatenie peňažnej čiastky, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Prípustnosť námietky premlčania proti takému nároku umožňuje prihliadnuť k obmedzeným možnostiam presaditeľnosti práva a ochrany proti nemu. Je to obsah nároku a nie predmet jeho ochrany, čo robí povahu nároku určujúcim, či sa uplatní všeobecný právny inštitút /premlčanie/ oslabujúci jeho vymáhateľnosť v závislosti na okamihu jeho uplatnenia na súde /a okrem toho na dispozitívnom správaní i žalovaného/.“ Na Slovensku rozdielna judikatúra súdov ohľadne premlčania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zaznamenaná nebola, ale v roku 2007 NS SR rozsudkom sp. zn. 2 Cdo278/2007, ZSP 75/2008 vyslovil, že „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje.“ Obe uvedené rozhodnutia pochádzajú z obdobia šiestich, siedmich rokov po podaní žaloby. Je zrejmé, že žalobca nemal dôvod mať obavy, že by podával

žalobu po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty. Žalobca ale nemohol predpokladať takýto výkladový vývoj právneho inštitútu premlčania pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom mohlo dôjsť aj k takej situácii, že by v priebehu súdneho konania počas behu premlčacej lehoty sa objavili tie dopady v zmysle uvedeného rozhodnutia NS SR a žalobca už v súdnom konaní nemohol právne urobiť nič pre úspech v konaní, tým, že by nemohol podať návrh na zmenu žaloby a vlastne aj takto by mu bola odopretá „rovnosť zbraní pred súdom“ a právo na prístup k súdu. A preto súd prvej inštancie neprihliadol na žalovaným vznesenú námietku premlčania. Neakceptuje teda v tomto prípade uvedenú judikatúru, čím „dáva“ žalobcovi „spravodlivosť“ na základe nemu predchádzajúcej analýzy.

Súd prvej inštancie sa pristavil pri samotnom uplatnení námietky premlčania žalovaným. Konštatuje, že žalovaný sa touto námietkou hmotnoprávne „len“ bránil, čo mu nemožno právne vytýkať. Rovnako tak zo znenia ustanovení zákona o advokácii je zrejmé, že bolo povinnosťou advokáta ju uplatniť. Nemožno teda žalovanému, resp. jeho zástupcovi právne vytknúť, že by sa jej uplatnením choval v rozpore s dobrými mravmi, teda „nemravné“, ale žalobcovi tým bola odňatá „rovnosť zbraní pred súdom“ a právo na prístup k súdu. Čo sa týka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v takom rozsahu, že by to bolo pre žalovaného „ničivé.“ Súd prvej inštancie uviedol právne ustanovenia zákona o obetiach trestných činov, z ktorých je zrejмый predmet úpravy, rozsah odškodnenia a konanie o poskytnutí odškodnenia. Z nich je zrejмый prísne vymedzenie pojmov a ich exaktný výklad nepripúšťajúci odchýlenie. Ich úprava je úplne odlišná od princípov priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd prvej inštancie pre úplnosť poukazuje na ustanovenie § 13 cit. zák., podľa ktorého celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. V tomto prípade ide o sumu 24.000 Eur, čo je suma značne vyššia ako priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri ochrane osobnosti výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch hranicu nemá. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch má byť primeraná. A môže byť aj oveľa vyššia ako päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. Takže mechanické právne porovnávanie oboch právnych inštitútov je nezmysel. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch rozhodne nie je pre žalovaného „finančne likvidačná.“ Pokiaľ sa žalovaný domnieval, že áno, tak mal predložiť výsledky finančného hospodárenia, následne by ho posúdil znalec a v znaleckom posudku by odpovedal súdu na otázku, či je pre žalovaného, ktorý má 23 predmetov činností, uvedená suma ekonomicky neúnosná. Takýto dôkaz však zástupca žalovaného vykonať nenavrhol, takže súd prvej inštancie by ho aj tak vykonať nemohol. Je pravdou, že aj keby bol dôvod na priznanie mimoriadne vysokej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, tak súd prvej inštancie by mal zohľadniť „kúpnu silu“ sumy, ktorú má v úmysle priznať a korigovať ju smerom dole. Ale k tomu, aby žalobca nevyplácal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch môže prispieť v prvom rade on sám, ktorého predmetom činnosti je vydavateľská činnosť, a to tým, že bude usmerňovať jednotlivé médiá, ktoré mu „patria,“ aby svoju činnosť vykonávali tak, aby nedochádzalo k zbytočným žalobám na ochranu osobnosti, hoci sa tomu samozrejme plne zabrániť nedá, teda, aby napríklad uverejňovali také články, ktoré nebudú „zbytočnými“ zásahmi do osobnostných práv fyzických osôb a ktoré budú generovať súdne konania. Má možnosť ovplyvniť prácu šéfredaktorov periodík na skvalitnenie práce redaktorov, samozrejme nie na úkor slobody tlače. Ide o jeho zodpovednosť voči sebe aj verejnosti, aby sa na mediálnom trhu správal tak, aký bol základ jeho vzniku, teda zlúčenie piatich spoločností, ktoré sa zaoberali vydavateľskou činnosťou. Súd prvej inštancie zámerne na úplný záver odôvodnenia poukázal na podstatnú skutočnosť týkajúcu sa osoby žalobcu ako vtedajšieho ministra vnútra Slovenskej republiky, teda osoby politicky orientovanej. A to z toho dôvodu, aby právna charakteristika jeho „osoby“ ako „osoby verejného záujmu,“ tak ako ju súd analyzoval, nezanikla v tom, že práve to, že ide o osobu verejného záujmu, tak musí zniesť kdejaký kopanec od médií, lebo „oni sú oprávnené a vlastne povinné poukazovať“ a „on je len povinný to znášať.“ Je to práve naopak. Práve takáto osoba verejného záujmu, ako je minister vnútra, požíva zvýšenú právnu ochranu pred ničím nepodloženými, nepravdivými informáciami analyzovaného charakteru. A o to závažnejší je zásah do osobnostných práv žalobcu. Na základe celej analýzy odôvodnenia rozsudku v bodoch 38. až 189. súd prvej inštancie zotrval na svojom pôvodnom rozhodnutí a priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 16.596,96 Eur.

15. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný v plnom rozsahu, priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške, s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

16. Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 09. novembra 2018, č. k. 15C/13/2018-452 podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý rozsudok napadol v celom rozsahu z dôvodu, že súd

nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP); súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP) a rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP].

Žalovaný uviedol, že uverejnením článku iba naplňal jeden zo základných účelov tlače, a to informovanie verejnosti o otázkach legitímneho verejného záujmu. Je totižto v záujme celej verejnosti mať vedomosť o tom, ako verejne činná osoba nakladá s udelenými právomocami, a to už v kontexte vyššie spomínaného. Žalobca ako bývalý minister vnútra SR predstavuje osobu absolútneho verejného záujmu, u ktorej sú hranice prijateľnej kritiky spomedzi všetkých osôb najširšie. Nesúhlasí s názorom súdu prvej inštancie uvedeným v bodoch 185. - 189. odôvodnenia rozsudku, v ktorom uviedol: „Súd zámerne na úplný záver odôvodnenia poukáže na podstatnú skutočnosť týkajúcu sa osoby žalobcu ako vtedajšieho ministra vnútra Slovenskej republiky, teda osoby politicky orientovanej. A to z toho dôvodu, aby právna charakteristika jeho „osoby“ ako „osoby verejného záujmu,“ tak ako ju už súd analyzoval, nevznikla v tom, že práve to, že ide o osobu verejného záujmu, tak musí zniesť kadejaký kopanec od médií, lebo „oni sú oprávnené a vlastne povinné poukazovať“ a „on je len povinný znášať. Je to práve naopak. Práve takáto osoba verejného záujmu, ako je minister vnútra, požíva zvýšenú právnu ochranu pred ničím nepodloženým, nepravdivými informáciami analyzovaného charakteru. A o to závažnejší je zásah do osobnostných práv žalobcu“. Poukázal na konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej osoby absolútneho verejného záujmu musia akceptovať väčšiu mieru kritiky a nemôžu byť privilegované pri posudzovaní zásahov do práva na ochranu osobnosti, ale práve naopak (por. nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 367/03 zo dňa 15.3.2005, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 492/2012 zo dňa 18.4.2013).

Súd prvej inštancie v rozsudku nesprávne právne posúdil vec a ustálil, že výroky sú spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu. Žalovaný uvádza, že výroky uvádzané v článku predstavujú hodnotiace úsudky autorky článku, pričom sú založené na pravdivých skutkových dejoch.

Súd prvej inštancie v bode 71. rozsudku uviedol nasledovné: „[...] tento príspevok žiadnym spôsobom neprispel k spoločenskej diskusii v demokratickej spoločnosti o uvedenej veci verejnej, resp. veci všeobecného záujmu, pričom taktiež nebol po obsahovej a formálnej stránke kritikou žalobcu, keďže kritika ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť zásahu do osobnostných práv musí v zásade vychádzať z pravdivých informácií, navyiac z obsahu článku ani nevyplýva úmysel jeho autorky kritizovať žalobcu.“

Žalovaný nesúhlasí s vyššie uvedeným argumentom súdu prvej inštancie a v súvislosti s tým opätovne uvádza, že napádaný článok sa venoval téme dôvodnosti udeľovania výnimiek z vykonávania trestov za spáchané trestné činy a posudzovaniu jednotlivých prípadov ministrom vnútra SR v súvislosti s udeľovaním výnimiek, pričom žalobou napádané výroky sa týkajú legitimity vykonávania funkcie ministra vnútra SR (v súvislosti s udeľovaním výnimiek), čo je nepochybne témou verejného záujmu. Zároveň považuje za nepochybnú skutočnosť, že článok sa zaoberal kritikou osoby žalobcu, nakoľko jeho rozhodnutie o udelení výnimky z výkonu trestu vyhostenia malo spôsobilosť ovplyvniť pohľad verejnosti na výkon spravodlivosti v štáte, a to najmä v ohľade na druh nebezpečnej činnosti dotknutej osoby, ktorá nepriaznivým spôsobom ovplyvňuje fungovanie usporiadanej spoločnosti a predstavuje tak pre ňu možné riziko. Žalobca ako bývalý minister vnútra SR, a teda osoba absolútneho verejného záujmu, musí strpieť zverejnenie informácií v článku, a to najmä vtedy, ak sa týkajú kontroly vykonávania funkcie orgánu verejnej moci v súvislosti s jeho zákonom udelenými právomocami, pretože informovanosť o daných záležitostiach je v záujme celej verejnosti.

Ďalej žalovaný poukázal aj na existujúcu judikatúru, podľa ktorej hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Skutkové tvrdenie sa opiera o fakt, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. Uvedené rozlišovanie medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacimi úsudkami podľa platného práva a ustálenej judikatúry súdov v Slovenskej republike reflektuje aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva. Podľa záverov judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva treba starostlivo rozlišovať medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Kým existencia faktov môže byť preukázaná, pravdivosť hodnotiacich úsudkov dokazovaniu nepodlieha. Nemožno totiž splniť požiadavku na preukázanie pravdivosti hodnotiaceho úsudku a takáto požiadavka sama o sebe porušuje slobodu názoru, ktorá tvorí súčasť práva chráneného článkom 10 Dohovoru (Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Lingens v. Rakúsko z 8.7.1986).

Pre úplnosť žalovaný uvádza aj to, že týždenník PLUS 7 DNÍ nie je odborným periodikom, pričom v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky platí, že pri posudzovaní vzťahu práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby a práva na informácie je nutné rešpektovať určité špecifiká bežnej periodickej

tlač, určenej na informovanie najširšej verejnosti, ktorá sa v konkrétnych prípadoch musí (predovšetkým s ohľadom na rozsah jednotlivých príspevkov a čitateľský záujem) uchýľovať k istým zjednodušeniam, takže nemožno bez ďalšieho tvrdiť, že každé zjednodušenie (alebo skreslenie) musí nutne viesť k zásahu do osobnostných práv dotknutých osôb. Nemožno tak trvať na úplnej presnosti skutkových tvrdení a klásť tým vo svojich dôsledkoch na novinárov nespĺniteľné nároky.

Napádané výroky obsiahnuté v článku majú polemický charakter. V tejto súvislosti žalovaný Opoukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, zo dňa 28.10. 2010, sp. zn. IV. ÚS 107/2010, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky vo vzťahu ku charakteru polemického výroku judikoval nasledovne: „V danom prípade neboli v inkriminovanom článku informácie týkajúce sa navrhovateľa uverejnené ani formou faktov (skutkového tvrdenia, že navrhovateľ si objednal vraždu primátora mesta P.), ani formou hodnotiaceho úsudku (tvrdenia, že na základe existujúceho podozrenia vyplývajúceho zo zistení policajných orgánov si navrhovateľ aj skutočne vraždu objednal), ale iba informácie polemického charakteru o tom, že „... nájomnú vraždu poslanca a primátora metropoly pod T. si mal údajne objednať istý p. podnikateľ. Za službu mal pravdepodobne už aj zaplatiť vykonávateľovi“. Použité slová „si mal údajne“, resp. „mal pravdepodobne“ majú polemický charakter, čo nespochybňuje ani krajský súd, keď v odôvodnení namietaného rozsudku uvádza: Z uvedeného je zrejme, že aj keď boli v článku uvedené polemické výroky ako „zrejme“, „údajne“. V tejto súvislosti ústavný súd v zhode so sťažovateľom poukazuje na právny názor vyjadrený v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 357/96, podľa ktorého polemické výroky zásadne vylučujú zásah do práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože každý názor, stanovisko, kritika, a to dokonca nielen polemicky uvedená, je zásadne prípustná, pretože sloboda prejavu je jednou z najdôležitejších zásad demokratickej spoločnosti.“.

Súd prvej inštancie ďalej v napadnutom rozsudku uvádza, že sa nestotožňuje s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo 15/2003, podľa ktorého je potrebné pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy vychádzať z reakcie, ktorú zásah vyvolal a následne treba túto mieru zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Ďalej súd prvej inštancie poukazuje na rozhodnutie sp. zn. R 45/2000, ktoré naopak, pojednáva o tom, že pokiaľ je zásah zjavný, nie je ho potrebné dokazovať. Svoj postoj súd prvej inštancie odôvodňuje tým, že by bolo nesmierne náročné pre žalobcu dokázať následky, ktoré zásah médií na jeho živote vykonal a tiež nemožnosťou dokazovania zo strany žalobcu v ohľade na dĺžku časového obdobia od vykonania zásahu t. j. dvadsaťjeden rokov. Žalovaný však má za to, že takýto postoj súdu prvej inštancie nie je správny, nakoľko vyššie uvedené rozhodnutie, na ktoré tento odkazuje sa týka len veľmi okrajových situácií, kedy by boli negatívne následky zásahu absolútne nepochybné vzhľadom na jeho intenzitu a objektívne vnímanie zásahu verejnosťou. Opätovne však žalovaný považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že výroky, ktoré mali predstavovať zásah do ochrany osobnosti žalobcu (osoby absolútneho verejného záujmu) predstavujú len hodnotiace úsudky autorky článku, čo preukazuje použitie slovných, polemických výrazov ako napr. „začalo sa povrávať“, či modálny spôsob viet v podobe otázky, ktorá naznačuje možnú polemiku ohľadom vyjadrení. Skutočnosť, že ani samotná existencia zásahu, a teda ani miera zásahu, nebola doposiaľ zo strany žalobcu v konaní ani raz preukázaná, považuje žalovaný za významnú vadu konania, bez ktorej nie je v konaní objektívne možné vydať rozsudok v neprospech strany žalovaného. V súvislosti s vyššie uvedenou argumentáciou žalovaný poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, na ktoré odkazuje aj samotný súd v bode 84. odôvodnenia rozsudku: „Nie každý neoprávnený zásah, najmä do práva na ochranu občianskej cti bude objektívne spôsobilý túto záležitosť spíňať. Bude záležať najmä na prostredí, v ktorom ku zásahu došlo, na subjekte, na jeho obsahu, pokiaľ spočíval v skutkových tvrdeniach, na intenzite a na ostatných okolnostiach, za ktorých bol uskutočnený“. Vznik nemajetkovej ujmy musí byť spoľahlivo a nepochybné preukázaný vykonaným dokazovaním. Len pre úplnosť si žalovaný dovoľuje poukázať na to, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo 15/2003 nie je jediným rozhodnutím, ktoré poukazuje na nevyhnutnosť dokazovania v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, ale túto skutočnosť v súdnej praxi potvrdilo aj niekoľko ďalších rozhodnutí. Žalovaný poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 171/2005 zo dňa 27.4.2006, na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 288/2017 zo dňa 5.12.2017, a najmä na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 492/2012 z 18.4.2013. Nakoľko zo strany žalobcu doposiaľ nebol preukázaný vznik ujmy, žalovaný má za to, že v kontexte vyššie uvedenej ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít žalobca neuniesol súvisiace dôkazné bremeno, a preto žalobcovi nemala byť priznaná akákoľvek finančná náhrada.

Žalovaný ďalej poukazuje na skutočnosť, že v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.5.2018 sp. zn. 6 Cdo 15/2017, publikovaného v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov

SR č. 31/2019 za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (dovolacieho súdu) možno považovať o. i. „rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali.“.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo 15/2003 predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a ako také nepredstavuje ojedinelé rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ale rozhodnutie, na ktoré odkazujú aj neskoršie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. uznesenie sp. zn. 3 Cdo 46/2010 zo dňa 25.11.2010. Preto už len samotné odmietnutie aplikácie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 15/2003 súdom prvej inštancie predstavuje závažný nedostatok rozsudku, ktorý je sám o sebe dôvodom na jeho zrušenie, resp. zmenu.

Na nedostatočné dokazovanie v časti preukázania ujmy odkazuje aj odvolací súd vo svojom uznesení, ktorým rozsudok v konaní zrušuje s poukázaním na daný nedostatok a snaží sa pôsobiť na súd prvej inštancie tak, aby dokazovanie vykonal. Súd prvej inštancie sa s touto požiadavkou dovolacieho súdu, napriek jeho viazanosti právnym názorom dovolacieho súdu, odmieta zaoberať a naďalej tvrdí, že dokazovanie v danom prípade nie je potrebné.

Z vyššie uvedeného má žalovaný za nepochybné, že dokazovanie ohľadom vzniku akejkoľvek ujmy a následného vyčíslenia jej rozsahu nebolo v konaní doposiaľ vykonané a ujma nebola preukázaná, čo zakladá nezákonnosť rozhodovania súdu prvej inštancie.

Pre úplnosť žalovaný uvádza, že sú nesprávne nielen právne závery súdu prvej inštancie o nepotrebnosti preukázania negatívnych následkov v prípade peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, ale aj hypotézy, z ktorých súd prvej inštancie vychádza, keď v rozsudku uvádza množstvo súdnych rozhodnutí, ktoré zohľadnil pri formulovaní svojich záverov, avšak citované časti daných rozhodnutí, ako aj samotné rozhodnutia, sa týkajú absolútne odlišných právnych a skutkových okolností, prípadne ich súd prvej inštancie nesprávne interpretoval: napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 2870/2000 zo dňa 13.12.2000 (bod 90. odôvodnenia Rozsudku), ktoré sa týkalo nesprávne poskytnutého zdravotného zákroku; rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28 Cdo 2194/2002 zo dňa 24.4.2003 (bod 89. odôvodnenia Rozsudku) a ďalšie rozhodnutia, z ktorých súd prvej inštancie cituje vetu, že k úspešnému uplatneniu práva na ochranu osobnosti postačuje, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené § 11 Obč. zák. bez potreby vyvolania negatívnych následkov, avšak tieto rozhodnutia sa netýkali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale len poskytnutia morálneho zadosťučinenia (napr. ospravedlnenia), v prípade ktorého sa aj v zmysle slovenskej konštantnej súdnej praxe skutočne nevyžaduje preukázanie vzniku negatívneho následku, pričom preukázanie vzniku negatívneho následku sa vyžaduje len v prípade náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch; rozhodnutia z roku 1967 (bod 85. odôvodnenia Rozsudku) či z roku 1969 (bod 86. odôvodnenia Rozsudku), hoci § 13 ods. 2 Obč. zák. o možnosti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch bol začlenený do Obč. zák. až novelou č. 87/1990 Zb. účinnou od 29.3.1990.

Žalovaný ďalej uvádza, že súd prvej inštancie síce uviedol, že sa nestotožňuje s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo 15/2003, a teda že ho nebude aplikovať, avšak v odôvodnení rozsudku žiadnym spôsobom neozrejmil na základe čoho dospel k priznaniu nemajetkovej ujmy v prospech žalobcu vo výške 16.596,96 Eur. Žalovaný v tejto súvislosti odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo 171/2005, ako aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 492/2012. Žalovaný zastáva názor, že súd prvej inštancie neodôvodnil priznanú náhradu nemajetkovej ujmy, čo má za následok vadu rozsudku a jeho nepreskúmateľnosť.

Žalovaný ďalej nesúhlasí ani s názorom súdu prvej inštancie v bodoch 158., 159. a 161. odôvodnenia rozsudku, keď konštatuje, že: „Obe uvedené rozhodnutia (pozn. žalovaného: rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31 Cdo/3161/2008 zo dňa 12. 11. 2008 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 278/2007 zo dňa 25. 9. 2008) pochádzajú z obdobia šiestich, siedmich rokov po podaní žaloby.“ a „[...] súd neprihliadol na žalovaným vznesenú námietku premlčania“. Žalovaný si v tejto súvislosti dovoľuje poukázať na čl. 2 ods. 2 CSP: „Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.“. Uvedený inštitút právnej istoty nebol zavedený do právneho poriadku Slovenskej republiky len nedávno (ako súčasť CSP), je jedným zo zásadných pilierov civilného sporového práva na Slovensku ako súčasť princípu právneho štátu.¹³ Žalovaný má za to, že vzhľadom na uvedené je právne irelevantné z akého obdobia pochádzajú rozhodnutia špecifikujúce aplikáciu premlčania aj na právo na náhradu nemajetkovej ujmy. Aby bol zachovaný princíp právneho

štátu, súd má pri rozhodovaní vo veci vždy prihliadať na aktuálnu ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

Žalovaným vznesená námietka premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bola vznesená opodstatnene, pričom podľa žalovaného mal súd prvej inštancie zobrať do úvahy už ustálenú rozhodovaciu prax súdov, najmä rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 278/2007 zo dňa 25. 9.2008. Žalovaný poukazuje na okraj na skutočnosť, že článok bol publikovaný dňa 31.8.1998, pričom žalobca doručil súdu žalobu až dňa 18.10.2001. Skutočnosť, že žalobca podal žalobcu viac ako tri roky od publikovania článku, významným spôsobom znižuje ujmu žalobcu údajne spôsobenú článkom, pričom v tejto súvislosti žalovaný odkazuje na obdobné závery, ktoré možno aplikovať aj na tento prípad, obsiahnuté v rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 40C/272/2015 zo dňa 06.12.2016, v konaní proti „TV Markíza“: „Súd poukazuje aj na to, že žalobca podal žalobu v tejto veci presne tri roky od odvysielania spornej reportáže, čo do značnej miery spochybňuje a relativizuje úprimnú snahu žalobcu o očistenie svojho mena, ako aj to, že by v dôsledku odvysielanej reportáže utrpel takú zásadnú ujmu na svojej osobnosti. Ak by tomu tak bolo, nepochybne by sa snažil "očistiť" svoje meno a zmierniť ujmu na svojej osobnosti čo najskôr po odvysielaní spornej reportáže. Navyše súd poukazuje na to, že s prihliadnutím na odstup času sa ujma spôsobená médiami môže zmenšovať, ako to potvrdil aj Európsky súd pre ľudské práva vo veci Flux proti Moldavsku z 20.11.2007, sťažnosť č. 28702/03.“.

Žalovaný si v tejto časti dovoľuje poukázať na judikatúru vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy a následne sa zaoberá jednotlivými skutočnosťami a atribútmi, ktoré sú v zmysle súdnej praxe relevantné pri rozhodovaní o náhradách nemajetkovej ujmy a to rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 89/97 zo dňa 28.4.1998, publikované v zbierke rozhodnutí a stanovísk pod číslom 29/2001). V súvislosti s požadovanou náhradou nemajetkovej ujmy žalovaný na pojednávaní zo dňa 09.11.2019 poukázal aj na konštantnú judikatúru ESĽP, v zmysle ktorej je nutné, aby súd pri určovaní náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy a zohľadňoval pritom výšku náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá je priznávaná obetiam trestných činov (najmä násilných trestných činov) a zároveň zdôrazňujúc, že jej výška nesmie byť pre média „ničivá“ (likvidačná)¹⁷. Obdobný názor zastáva aj Najvyšší súd SR, podľa ktorého v prípade náhrady nemajetkovej ujmy „nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napr. pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napr. ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať.“ Napriek uvedenému sa súd prvej inštancie v rozsudku nestotožnil so znížením navrhovanej sumy za náhradu nemajetkovej ujmy v konaní, pričom sa k predloženému návrhu žalovaného v súvislosti s náhradou nemajetkovej ujmy obetí trestných činov vo vyhotovení rozsudku ani nijako nezaoberal, čo zakladá dôvody nedostatočného odôvodnenia rozsudku (uznesenie Ústavného súdu SR z 19. mája 2009, sp. zn. II. ÚS 200/09, rozhodnutie Ústavného súdu SR zo 14. septembra 2006, sp. zn. I. ÚS 265/05).

Súd prvej inštancie žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16.596,96 Eur, čo je zjavne neprimerané, excesívne a významným spôsobom presahuje výšku náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma v porovnaní s údajnou ujmu žalobcu je podľa názoru žalovaného podstatne vyššia. Navyše súd žiadnym spôsobom neodôvodnil výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Zjavnú neprimeranosť náhrady priznanej žalobcovi v porovnaní s obeťami trestných činov možno demonštrovať na prípade, keď maloletej poškodenej, ktorá bola obeťou znásilnenia v nižšie uvedenom prípade, bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 3.700 Eur, a teda priznanie takmer päťnásobnej náhrady žalobcovi oproti maloletej poškodenej, ktorá bola obeťou znásilnenia, je podľa názoru žalovaného zjavne neprimerané a bagatelizuje ujmy v podstatne citeľnejších a vážnejších prípadoch.

Žalovaný zároveň uvádza, že v súčasnosti prebieha na Okresnom súde Bratislava III, sp. zn. 8C/74/1997 súdne konanie vo veci ochrany osobnosti, v ktorom vystupujú žalobca a žalovaný, a v ktorom sa žalobca domáha zaplatenia nemajetkovej ujmy. Žalobcovi priznal Okresný súd Bratislava III náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16.596,96 Eur, pričom žalovaný voči predmetnému rozhodnutiu podal odvolanie. Súd v rozsudku, ako aj v samotnom konaní žiadnym spôsobom nezohľadnil skutočnosť, že medzi žalobcom a žalovaným je vedené aj ďalšie konanie vo veci ochrany osobnosti (a to aj napriek skutočnosti, že osoba sudcu je v oboch konaniach totožná), v ktorom súd rovnako aj v tomto konaní priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 596,96 Eur. Žalovaný považuje s ohľadom na vzťah medzi publikovanými článkami a negatívnym následkom za potrebné vysporiadať sa a skúmať príčinnú súvislosť medzi konkrétnymi článkami, ktoré sú predmetom oboch konaní a negatívneho následku, na ktorý žalobca poukazuje. Žalovaný ďalej uvádza, že na strane žalobcu nebol zistený žiaden

následok spočívajúci v tom, že by sa bol žalobca zverejnením článku dostal do nejakej materiálnej alebo sociálnej či psychickej tiesne, naopak bolo zistené, že ihneď po odvolaní z funkcie ministra vnútra dostal dobre platené miesto riaditeľa sekcie ochrany v druhej najväčšej slovenskej banke, vtedy ešte štátnej, Všeobecnej úverovej banke, a. s.. Žalovaný vzhľadom na vyššie uvedené uvádza, že súd mal pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy prihliadnuť na súbežne prebiehajúce konanie medzi žalobcom a žalovaným a túto skutočnosť zohľadniť.

Ďalej žalovaný uvádza, že dňa 27.6.1997 bol v denníku KORZO uverejnený článok autora F. E. podtitulkom „Kam až siahajú chápadlá narkomafie“ s nadtitulkom „Exminister M. zabránil vyhosteniu drogového magnáta“, ktorý sa venoval rovnakej téme ako napádaný Článok (pozri bližšie body 14. a 15. odôvodnenia Rozsudku). Súd v rozsudku, ako aj v samotnom konaní žiadnym spôsobom nezohľadnil skutočnosť, že na danú tému bol uverejnený ďalší článok, a to o rok skôr ako napadnutý článok. Vzhľadom na uvedené má žalovaný má za to, že v konaní nebolo vôbec preukázané, že napadnutý článok bol jedinou a bezprostrednou príčinou vzniku údajnej ujmy žalobcu.

Žalovaný na záver v súvislosti s otázkou príčinnej súvislosti medzi publikovaním článku a ujmom žalobcu uvádza, že v tomto smere je právne významné, že ak na strane žalobcu došlo k zníženiu jeho cti a vážnosti v spoločnosti, tak potom v príčinnej súvislosti s jeho skončením pôsobenia vo funkcii ministra vnútra SR, a to najmä pre dôvody, ktoré boli všeobecne vnímané verejnosťou ako skutočné dôvody skončenia jeho pôsobenia vo funkcii ministra vnútra SR v roku 1996 a nie v súvislosti s publikovaným článkom, ktorý bol vydaný až v roku 1998. Žalovaný poukazuje najmä na prípady, ktoré rezonovali v rozhodnom čase na verejnosti vo verejných diskusiách politikov a rôznych médií, najmä prípad telefonátu žalobcu, vo funkcii ministra vnútra SR s riaditeľom SIS G. G. D., ktorý mu na základe informácie o výmene vyšetrovateľa v spoločensky citlivej kauze sľuboval „pusu na čelo“, a pod. Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že ak aj došlo k zníženiu žalobcovej cti a vážnosti v spoločnosti, dôvodom zníženia nie je publikovaný Článok, ale konanie samotného žalobcu.

Súd prvej inštancie v bode 123. a nasl. odôvodnenia rozsudku uviedol, že: „V podstate ide o to, že športovou terminológiou by sa to dalo vyjadriť tak, že „počas zápasu sa zmenili pravidlá hry“. Súd v tejto časti odôvodnenia rozsudku poukazoval na skutočnosť, že žalobca podal žalobu v roku 1998, pričom rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/15/2003, podľa ktorého je potrebné pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy vychádzať z reakcie, ktorú zásah vyvolal a následne treba túto mieru zisťovať dokazovaním, je až z roku 2003 a z tohto dôvodu je vyššie uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky neaplikovateľné. Žalovaný v tejto súvislosti uvádza, že požiadavka potreby dokazovania následku zásahu do osobnostnej sféry jestvovala už v r. 1998, t. j. v čase podania žaloby žalobcom, pričom ani právna úprava sa v období medzi r. 1998 a 2003 žiadnym spôsobom nezmenila. Žalovaný rovnako nesúhlasí s argumentom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého by žalobca pre úspech v spore musel meniť žalobný návrh. Žalovaný uvádza, že žalobca nemusel meniť žalobný návrh, keďže tvrdenia o zásahu do žalobcovho práva na ochranu osobnosti boli obsiahnuté v žalobe, a teda na úspech v spore postačovalo žalobcovi navrhnúť dôkazy, navyše žalovaný uvádza, že žalobca mal na navrhnutie dôkazov značné množstvo času, keďže prvý rozsudok vo veci samej bol vydaný až v r. 2008, resp. žalobca mohol predložiť dôkazy na podporu svojich tvrdení až do r. 2019, keďže až pred vydaním posledného rozsudku došlo k skončeniu dokazovania. Pre úplnosť žalovaný uvádza, že koncentrácia konania podľa ust. § 118a O. s. p. sa na žalobcu nevzťahovala, keďže koncentrácia konania bola do O. s. p. zavedená až novelou č. 384/2008, pričom v zmysle ust. § 372p platí, že: „Na konania začaté pred 15. októbrom 2008 sa použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008, ak nie je ďalej ustanovené inak.“. Na základe vyššie uvedených skutočností žalovaný navrhuje, aby odvolací súd po prejednaní veci a prípadnom vykonaní dokazovania rozhodol tak, že zmení rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 15C/13/2018-452 zo dňa 9.11.2018 vo výroku I. tak, že žalobu žalobcu zamietá a výrok II. mení tak, že žalovanému priznáva plnú náhradu trov konania voči žalobcovi a žalovanému sa voči žalobcovi priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

17. Odvolanie žalovaného bolo doručené žalobcovi dňa 14.11.2019; žalobca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

18. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti v medziach dôvodov podaného odvolania podľa § 380 C.s.p., ktorými je viazaný, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a podľa § 378 ods. 1 C.s.p., a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

19. Podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky

bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice štátu (ods.1). Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon, a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme (okrem iného) aj ochrany povesti alebo práv iných (ods. 2).

20. Podľa čl. 26 Ústavy SR sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené (ods. 1). Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu (ods. 2 veta prvá). Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti (ods. 4).

21. Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

22. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

23. Podľa § 13 ods. 1, 2, a 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

24. Odvolací súd v prvom rade poukazuje na to, že súd prvej inštancie opätovne, v úplnom rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu, rozsudkom z 09.11.2018, č. k. 15C/13/2018-452 žalobe vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 16.596,96 Eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom v rozpore so záväzným právnym názorom odvolacieho súdu, celkom svojvoľne, rozhodol bez vykonania akéhokoľvek relevantného dokazovania. Odvolací súd považuje za dôvodné námietky žalovaného, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je v súlade s ust. § 220 ods. 2 C.s.p. a odôvodnenie napadnutého rozsudku nemožno vyhodnotiť inak, ako celkom zjavne zmätočné, nesprávne a najmä ignorujúce záväzné právne názory nadriadeného súdu. Je pritom jedným zo základných princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní, aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť, pritom súd je povinný starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (por. III. ÚS 36/2010). Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je však v zjavom rozpore s uvedenými princípmi a zásadami.

25. V preskúmvanej veci žalobca v podanej žalobe, ako aj v následných vyjadreniach, pokiaľ ide o odvolaní napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch odôvodňoval len stručnými a všeobecnými skutkovými tvrdeniami, bez akéhokoľvek návrhu na ich preukázanie; a to napriek opakovaným záväzným právnym záverom vysloveným v tejto otázke odvolacím súdom.

V časti uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobca v žalobe uviedol, že považuje zadostučinenie formou ospravedlnenia za nedostačujúce, pretože bola značne znížená jeho vážnosť a ohrozená úcta v spoločnosti, preto má v zmysle §13 ods. 2 Občianskeho zákonníka právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Za prvú okolnosť, v dôsledku ktorej došlo k značnému zníženiu jeho vážnosti a úcty, považuje skutočnosť, že k neoprávnenému zásahu do jeho práva na ochranu

osobnosti došlo prostredníctvom širokej verejnosti určeného informačného prostriedku, ktorého náklad ako je čítanosť na našom trhu je jedna z najvyšších, v dôsledku čoho bolo negatívne pôsobenie článku, najmä nepravdivých údajov v ňom, značné. Ďalšou okolnosť, ktorá zapríčinila vážne zníženie vážnosti a jeho dobrej povesti a úcty, je skutočnosť, že ako minister vnútra bol na čele rezortu, ktorého jednou z úloh je potlačanie a boj s protispoločenskú činnosťou, z ktorej bol práve žalobca uvedenými difamujúcimi tvrdeniami neprávom priamo obvinený. Žalobca pred výkonom funkcie ministra vnútra vykonával funkciu generálneho prokurátora, je tiež docentom práva, vykonáva advokátsku prax a vzhľadom na všetky tieto okolnosti, uvedené difamujúce tvrdenia mohli mať a môžu mať v budúcnosti negatívny vplyv na uplatnenie žalobcu v spoločnosti. Na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 15.11.2006 žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že tento zásah bol značný, ako vyplýva z intenzity zásahu, kedy vlastne v článku bol ako bývalý minister vnútra predstavený čitateľovi ako osoba zneužívajúca funkciu ministra vnútra a to v súvislosti s prepojením na osoby podozrivé z obchodovania s drogami, pričom predtým ako vykonával funkciu ministra vnútra, vykonával funkciu generálneho prokurátora SR, bol pedagógom na vysokej škole policajnej a v súčasnosti je advokátom a následky tohto zásahu pociťuje dodnes; ďalej závažnosť ujmy vidí aj v tom, že ide o článok, ktorý bol uverejnený týždenníku s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorého čítanosť bola na slovenskom trhu v tom čase jednou z najvyšších, pričom ide o spoločenský týždenník, ktorý oslavuje široký okruh čitateľov a poukázal aj na to, že článok bol doplnený o jeho fotografiu, na ktorej pózoval v polohe tak, že mala provokovať čitateľa, že jeho osoba ako keby ignorovala čitateľa a ignorovala spravodlivosť ako takú. Teda v dôsledku týchto skutočností bola podstatne znížená jeho vážnosť v spoločnosti, a preto nestačí morálna satisfakcia, ale je potrebné ujmu, ktorá mu bola spôsobená, nahradiť v peniazoch, samozrejme aj s ohľadom na časový odstup medzi uverejnením článku a prípadným rozhodnutím vo veci. Uviedol, že vo funkcii ministra vnútra skončil v mesiaci júl 1998, neskôr pracoval vo VÚB, najskôr ako generálny riaditeľ, potom ako viceprezident VÚB. Generálnym prokurátorom bol v období od októbra do novembra 1993 - teda jeden mesiac. Pokiaľ ide o VÚB, pôsobil tam od decembra 1996 najskôr vo funkcii generálneho riaditeľa sekcie ochrany a bezpečnosti a potom od konca decembra 1996 do septembra alebo októbra 1998 pôsobil ako viceprezident VÚB, potom od roku 1998 bol komerčným právnikom a teraz je advokátom. Na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 26.03.2008 žalobca uviedol, že predmetný článok predstavuje žalobcu ako vysokopostaveného ústavného činiteľa stojaceho na čele rezortu, ktorého úlohou je boj proti zločinu, ako niekoho kto koná v prospech záujmov jedného zo šéfov celoeurópskej siete narkomafie, teda takáto intenzita zásahu odôvodňuje nemajetkovú ujmu a aj to, že uvedené informácie boli uvedené v týždenníku s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorého čítanosť bola veľmi vysoká. V tejto súvislosti žalobca vychádza aj z názoru NS SR sp. zn. 2Cdo/209/04, kde súd v súvislosti s náhradou nemajetkovej ujmy vyslovil názor, že jeho výšku niekedy odôvodňuje, a žalobca má za to, že v tomto prípade je to na mieste, aj určitá generálna prevencia, nie preto, aby bola potlačená sloboda slova, ale preto, aby nebolo nedôvodné zasahovanie do práv fyzických osôb. Napokon na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 27.04.2010 žalobca uviedol, že negatívne dopady tohto článku videl napríklad v tom, že vo svojej advokátskej praxi by mohol mať viackrát vážnych klientov, ale vzhľadom na jeho povest' v tejto súvislosti s nimi zmluvy neuzavreli, čo mu bolo aj naznačené po uverejnení článku. On nepožiadaval o tlačovú opravu, pričom bol vedený aj ďalší spor so spoločnosťou Perex za článok uverejnený v denníku Pravda, ktorý s týmto článkom súvisel, pričom tento spor aj vyhral; ide o vec vedenú pod sp. zn. 27C/30/2001. Negatívne dopady tohto článku sa prejavili napríklad aj vo vystúpení právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní, ktorý naznačoval politické prepojenia medzi žalobcom ako nominantom HZDS na post ministra vnútra a Q. M., ktorý bol tiež nominantom HZDS, na post ministra spravodlivosti. Žiadne ďalšie skutkové tvrdenia zo strany žalobcu v priebehu konania neboli prezentované a žalobca v priebehu celého konania neuviedol a nenavrhol ani vykonanie žiadnych dôkazov na preukázanie vyššie uvádzaných skutkových tvrdení.

26. Vzhľadom na obsah odvolacích námietok žalovaného, odvolací súd v prvom rade považuje za potrebné poukázať na to, že skutková stránka veci nie je predmetom odvolacieho prieskumu, keď správnosť ustálenia skutkového stavu veci žalovaný v odvolaní nenamietal. Odvolací súd preto, viazaný odvolacími dôvodmi, pri posudzovaní správnosti napadnutého rozsudku vychádzal zo skutkového stavu veci, tak ako ho ustálil súd prvej inštancie, bez možnosti zopakovať alebo doplniť dokazovanie a na jeho základe skutkový stav ustáliť odlišne.

27. K právnej stránke veci treba konštatovať, že súd prvej inštancie neopomenul v danej veci aplikovať žiadne z relevantných ustanovení Ústavy SR a Občianskeho zákonníka, pričom v odôvodnení napadnutého rozsudku vo vzťahu k napadnutej časti zhrnul správne právne závery, z ktorých je vo

všeobecnosti potrebné vychádzať pri posúdení dôvodnosti podanej žaloby, v odvolaní napadnutej časti. S týmito všeobecnými závermi a východiskami sa plne stotožňuje aj odvolací súd a rovnako z nich vychádzal, keďže dôsledne vychádzajú aj z ustálenej rozhodovacej praxe ESLP a najvyšších súdnych autorít. Dospel však k záveru, že tieto všeobecné závery súd prvej inštancie na dokazovaním zistené okolnosti preskúmvanej veci aplikoval nesprávne.

28. Z hľadiska právneho posúdenia veci je potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na obsah podaného odvolania a odvolacie námietky žalovaného, ktorými je odvolací súd viazaný, bolo predmetom odvolacieho konania v prvom rade vyriešenie otázky, či je možné považovať morálnu satisfakciu, ktorá bola žalobcovi priznaná zverejnením ospravedlnenia za postačujúcu a či žalobcovi zároveň nevznikla ujma značného rozsahu (§ 13 ods. 2 Obč. zákonníka), ktorá by odôvodňovala aj priznanie materiálnej satisfakcie v podobe náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 16.596,96 Eur.

29. V prvom rade je potrebné uviesť, že výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť poskytnúť žalobcovi morálnu satisfakciu vo forme ospravedlnenia, nadobudol právoplatnosť dňa 16.12.2014 a vykonateľnosť dňa 01.01.2015, a teda je nepochybné, že uverejnením predmetného článku žalovaným došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu. To však automaticky neznamená, že žalobcovi bez potreby akéhokoľvek ďalšieho dokazovania vznikol aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka.

30. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16.596,50 Eur, avšak v odôvodnení napadnutého rozsudku zrozumiteľne nevysvetlil, na akom základe dospel k záveru, že morálna satisfakcia vo forme ospravedlnenia žalobcovi v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa javí nepostačujúcou a ani nevysvetlil a riadne nezdôvodnil, prečo žalobcovi priznal túto náhradu práve vo výške 16.596,50 Eur.

31. Ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zakotvuje pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch dve kritériá: 1. závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity, rozsahu zverejnenia a ohlasu, ako aj svojho trvania, tým vyššia by mala byť i suma peňažného zadosťučinenia), 2. okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby došlo.

32. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nevysvetlil, ako sa pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a určení jej výšky s týmito kritériami vysporiadal. Nevzal pritom do úvahy ani judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach ochrany osobnosti, ktorý vo viacerých rozhodnutiach zdôraznil, že sloboda prejavu je jedným z hlavných základov demokratickej spoločnosti a s obmedzeniami vyplývajúcimi z čl. 10 ods. 2 Dohovoru sa vzťahuje nielen na informácie alebo myšlienky, ktoré sú prijímané priaznivo, alebo pokladané za neškodné, alebo je k nim zaujímaný ľahostajný postoj, ale aj na také informácie alebo myšlienky, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú. Sloboda prejavu tak, ako je vymedzená v čl. 10 podlieha rade výnimiek, ktoré treba vykladať zúžene a nevyhnutnosť každého obmedzenia musí byť presvedčivo dokázaná. Tieto princípy sú osobitne dôležité, ak ide o tlač. I keď nesmie prekročiť hranice stanovené inter alia v záujme štátnej bezpečnosti alebo udržania autority súdu, prislúcha jej napriek tomu šíriť informácie a myšlienky a verejnosť má rovnaké právo ich obdržať. Ak by tomu bolo inak, potom by tlač nemohla hrať úlohu verejného strážcu. Adjektívum „nevyhnutné“ uvedené v čl. 10 ods. 2 Dohovoru predpokladá existenciu naliehajúcej potreby.“ (Observer a Guardian proti Spojenému kráľovstvu z roku 1991, Handyside z roku 1976, Lingens proti Rakúsku z roku 1986, Oberschlick proti Rakúsku z roku 1991). V rozhodnutí vo veci Bladet Tromsø a Stensaas proti Nórsku z roku 1999 ESLP uviedol, že hoci tlač nesmie prestúpiť isté hranice najmä vo vzťahu k povesti a právam iných, je napriek tomu jej povinnosťou sprístupňovať informácie a myšlienky o všetkých otázkach verejného záujmu. Súd má ďalej na pamäti skutočnosť, že novinárska sloboda sa tiež vzťahuje na možnosť uchýliť sa k určitému stupňu nadsádzky, či dokonca provokácie. Miera uváženia štátnych orgánov je obmedzená záujmom spoločnosti na tom, aby tlač bolo umožnené vykonávať jej životne dôležitú úlohu verejného strážneho psa pri sprístupňovaní informácií o závažných verejných otázkach. Poistka, ktorú článok 10 priznáva novinárom vo vzťahu ku spravodajstvu o otázkach verejného záujmu, je podmienená tým, že novinári konajú v dobrej viere s cieľom poskytnúť presné a dôveryhodné informácie v súlade s novinárskou etikou. Vo veci Hrico proti Slovensku z roku 2004 ESLP uviedol, že hoci tlač nesmie prestúpiť určité hranice, najmä pokiaľ ide o ochranu práv a povesti iných a potrebu zabrániť zverejneniu tajných informácií, jej úlohou je sprístupniť spôsobom zlučiteľným

s jej povinnosťami a zodpovednosťou informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých oblastí verejného záujmu V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 326/09-37, v ktorom ústavný súd vysvetlil otázky stretu práva na slobodu prejavu s právom na ochranu osobnosti. V zmysle judikatúry ESLP teda treba čl. 10 ods. 2 Dohovoru vykladať tak, že výkon práva na slobodu prejavu môže podliehať sankciám (medzi ktoré patrí aj uloženie povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zák.) iba za predpokladu, že tu je preukázaná existencia naliehavej potreby takejto sankcie, výnimky z práva na slobodu prejavu treba vykladať reštriktívne, a nevyhnutnosť každého obmedzenia musí byť preukázaná. ESLP vo svojej judikatúre tiež zdôrazňuje, že v každom prípade stretu práva na ochranu osobnosti s právom na slobodu prejavu treba skúmať, či články boli publikované v dobrej viere za účelom poskytnutia presných a spoľahlivých informácií v súlade s novinárskou etikou a či teda novinári postupovali v súlade s ich „povinnosťami a zodpovednosťou“, ktoré im vyplývajú z čl. 10 ods. 2 Dohovoru (viď rozsudok ESLP vo veci Ringier Axel Springer Slovakia, a. s. proti Slovenskej republike z roku 2011).

Súd prvej inštancie sa z týchto hľadísk vecou nezaoberal. Neskúmal teda, či v prejednávanej veci existuje naliehavá potreba sankcie vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a či autor článku vzhľadom na všetky okolnosti mohol byť v dobrej viere, teda, či postupoval v súlade s jeho povinnosťami a zodpovednosťou, ktoré mu vyplývajú z čl. 10 ods. 2 Dohovoru. Z tohto článku Dohovoru tiež vyplýva, že nie je možné pripustiť, aby novinár mohol formulovať svoje názory len pod podmienkou, že môže dokázať ich pravdivosť. Na druhej strane musí byť rešpektovaný princíp vyváženosti medzi ústavne zaručeným základným právom na slobodu prejavu na strane jednej a základným právom na ochranu osobnosti (viď nález Ústavného súdu SR z 4. 3. 2010 sp. zn. II. ÚS 326/09-37).

33. Súd prvej inštancie ďalej v odôvodnení napadnutého rozsudku správne uviedol, že najvšeobecnejšia klasifikácia osôb, do ktorých osobnostných práv malo byť výkonom slobody prejavu zasiahnuté, je ich rozdelenie na osoby verejné a osoby súkromné, teda radových občanov, ktorí nezastávajú žiadnu zvláštnu funkciu ani inú významnú spoločenskú rolu. Osoby verejné možno ďalej rozčleniť na osoby verejne činné a osoby verejne známe. Kategória osôb verejne činných zahŕňa všetky osoby, ktoré sa nejakým spôsobom podieľajú na výkone verejnej moci (politici vrátane regionálnych politikov a kandidátov vo voľbách, sudcovia ako špecifická kategória, štátni úradníci, predstavitelia ozbrojených zložiek, iní verejní činitelia a pod.). Tieto osoby spravidla zastávajú volené či menované funkcie, výkon ktorých podlieha kontrole zo strany verejnej mienky ako často jedinej novej podobe neformálneho sankčného mechanizmu a ktorých konanie by „malo byť trvale predmetom skúmania a debát a malo byť otvorené kritike“ (rozhodnutie ESLP vo veci Thorgier Thorgeirson proti Islandu z 25.6.1992, sťažnosť č. 13778/93, bod 61). Dôsledkom snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých témach je kategorizácia adresátov kritiky. Stupeň dovolenej kritiky sa mení podľa charakteristiky adresáta. Hranice akceptovateľnej kritiky sú najširšie u politikov, ktorí musia zniesť širšie limity akceptovateľnej kritiky“ (rozhodnutie ESLP vo veci Janowski proti Poľsku z 21.1.01999, sťažnosť č. 25716/94, bod 28). Dôvody odlišného vymedzenia hraníc možných zásahov do osobnostných práv u verejných osôb pritom možno vidieť jednak v skutočnosti, že vstupom do verejného priestoru musia tieto osoby preukázať vyššiu mieru tolerancie, teda strpieť vyššiu mieru záujmu o ich osobu, a jednak v tom, že vďaka tomuto svojmu postaveniu majú tieto osoby väčšie možnosti prístupu do médií, teda väčšie možnosti oponovať novej kritike, než je to u osôb súkromných (por. Lingens v. Rakúsko, Castells v. Španielsko, Thorgeir Thorgerson v. Island, Thoma v. Luxembursko, rozsudok z 29. 3. 2001 č. 38432/97, Dalban v. Rumunsko, rozsudok z 28.9.1999 č. 28114/95).

Napriek tomu, že súd prvej inštancie správne kvalifikoval osobu žalobcu, ktorý bol v rozhodnom období ministrom vnútra SR, ako osobu verejného záujmu, jeho ďalšie závery, na základe ktorých žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy, sú však zjavne nesprávne a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, keď dospel k záveru, cit.: Práve takáto osoba verejného záujmu, ako je minister vnútra, požíva zvýšenú právnu ochranu pred ničím nepodloženými, nepravdivými informáciami analyzovaného charakteru.“

Odvolací súd uvádza, že ak teda ide o zásah do osobnosti osoby verejného záujmu, táto okolnosť má za následok potrebu posudzovať akceptovateľnú mieru jej tolerancie voči kritickým názorom vysloveným médiami na jeho adresu a voči miere expresivity použitých výrazov ako zvýšenú. Aj takáto osoba má nepochybne právo na ochranu svojej povesti, dokonca aj vtedy, ak koná ako súkromná osoba, ale potreba takejto ochrany musí byť v rovnováhe so záujmami otvorenej diskusie o konaní takejto osoby. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch patrí žalobcovi v konaní o ochranu osobnosti iba za zákonom ustanovených podmienok (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a iba v zákonom stanovenej výške (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Pri rozhodovaní o tom, či bude priznaná náhrada

nemajetkovej ujmy v peniazoch a v akej výške, je potrebné aplikovať ustanovenia § 13 ods. 2 a § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka v ich vzájomnej súvislosti. Posudzuje sa intenzita, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na postavenie žalobcu v rodine a spoločnosti.

34. V danom prípade inkriminovaný článok obsahoval informácie týkajúce sa pôsobenia a činnosti žalobcu v súvislosti s plnením si úloh ministra vnútra, ktorým bol v r. 1994 -1998. Je teda nesporné, že sa jednalo o osobu vo verejnej funkcii. Žalobca bol pritom osobou mediálne známou, o čom svedčia aj ďalšie (žalovaný) uvádzané články venované osobe žalobcu a jeho pôsobeniu (denník Korzár, denník Pravda). Žalobca tak bol nepochybne osobou verejného záujmu a jeho osobu je preto potrebné vnímať ako osobu verejnú, pri ktorej hranice akceptovateľnej kritiky sú značne široké. Preto je aj miera akceptovateľnej kritiky ako aj ochrany súkromia v dôsledku realizácie slobody prejavu, osobitne aj pri zverejňovaní informácií súkromného charakteru, u žalobcu vyššia ako u bežných osôb; v danom prípade ide jednu z najširších. Pri verejne činnnej osobe platí vyššia miera tolerancie aj pri nepresných a nepravdivých výrokoch. Vecou verejnou je totiž nielen plnenie napr. nakladanie s majetkom štátu, ale rovnako aj činnosť osôb, ktoré sa na tejto činnosti podieľajú. Verejne posudzovaná bude teda aj činnosť jednotlivých osôb, ktoré spravujú verejné veci, a ak ide o hodnotiace úsudky, t. j. kritiku, ide o kritiku dovolenú a takéto osoby musia potom akceptovať aj väčšiu mieru kritiky v súvislosti so správou vecí verejných. Otázkam týkajúcim sa verejného záujmu je poskytovaná zvýšená ochrana vyhľadávania a rozširovania súvisiacich informácií a myšlienok, preto aj ústavný súd vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôraznil, že poslaním a nezastupiteľnou úlohou tlače je nepochybne šírenie informácií a myšlienok o otázkach verejného záujmu s tým, že zároveň je nepochybne právom verejnosti takéto informácie prijímať/dostávať; (por. I. ÚS 352/2011). Tieto otázky „môžu a majú byť verejne posudzované“ (por. IV. ÚS 302/2010 ako aj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03).

Vychádzajúc z obsahu uvedeného článku je možné dospieť k záveru, že zverejnené informácie neboli v čase ich uverejnenia objektívne spôsobilé svojím obsahom vyvolať negatívny zásah do osobnostnej sféry žalobcu (ako súkromnej osoby), pretože vo vzťahu k nemu neobsahovali žiadne informácie (tvrdenia) týkajúce sa jeho aktivít mimo výkonu jeho povolania/funkcie, ktoré by boli spôsobilé ho uraziť, ponižovať či znevážiť. Z hľadiska obsahu uverejnené informácie boli príspevkom do celospoločenskej diskusie o dôležitej otázke verejného záujmu, t. j. o privilegovanej téme požívajúcej vysokú mieru ochrany slobody prejavu. Je nepochybné, že išlo o výroky uverejnené v tlačenej periodiku, ktoré sa týkajú žalobcu ako (bývalého) ministra a jeho činnosti súvisiacej s pôsobením v uvedenej funkcii, teda ide o záležitosti verejného záujmu. V tomto smere je odvolací súd toho názoru, že uvedené kritériá vyznievajú prakticky výhradne v prospech žalovaného, keď za daného stavu, žalobca ako osoba verejne činná, resp. osoba verejného záujmu z hľadiska jeho funkcie, ktorú v rozhodnom období zastával, si musel byť vedomý, že s ňou je spojený aj oprávnený záujem verejnosti na informáciách tak o jeho osobe a predovšetkým o jeho činnosti v súvislosti s výkonom jeho funkcie; teda v danom prípade je u žalobcu, ako osoby verejne činnnej, aj nižšia miera ochrany jeho osobnostných práv.

35. Ustanovenie § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka umožňuje súdu, aby v konaní o ochrane osobnosti priznal fyzickej osobe okrem zadosťučinenia vo forme ospravedlnenia i právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. K jeho priznaniu by mal súd pristúpiť najmä v prípadoch, ak došlo k zníženiu jej dôstojnosti či vážnosti v spoločnosti, resp. v iných prípadoch, ktoré sú z hľadiska dopadu do osobnostných práv porovnateľné s uvedenými prípadom. Pri určení sumy nemajetkovej ujmy by mal všeobecný súd prihliadať na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za akých došlo k jej porušeniu. Vždy je pritom podstatná jedinečnosť prípadu a s tým spojená konkrétna intenzita zásahu a jej následky

Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je predovšetkým skutočnosť, že morálna satisfakcia sa, vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu, javí ako nepostačujúca, pričom v dôsledku zásahu musí dôjsť k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere. Pod pojmom zníženie dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere možno rozumieť nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla v osobnostnej sfére fyzickej osoby a ktorú táto osoba vzhľadom na povahu, intenzitu, opakovanie, trvanie a šírku okruhu pôsobenia nepriaznivého následku pociťuje a prežíva ako závažnú. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, môže byť

fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd musí tiež posudzovať, či priznanie inej formy morálneho zadosťučinenia sa nejaví vzhľadom na okolnosti prípadu postačujúce, teda vzniknutú ujmu nemožno z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadosťučinenia primerane zmierniť. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, na druhej strane však táto úvaha neznamená priestor na svojvôľu či arbitrárnosť. Príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla a ako bola závažná. Jej vznik pritom musí tvrdiť a doložiť žalobca, ktorý nesie dôkazné bremeno. Príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch.

36. Uvedenými požiadavkami na odôvodnenie priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ako aj na prijateľnosť rozsahu (výšky) odškodnenia, sa však súd prvej inštancie neriadil a nezaoberal sa nimi. Jeho záver o nemateriálnej ujme, ktorá mala žalobcovi vzniknúť, sa žiadnym spôsobom nepremietol do odôvodnenia rozhodnutia o priznanej výške. Odôvodnenie napadnutého rozsudku, týkajúce sa tak samotného priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy ako aj jej výšky, je teda arbitrárne a zjavne neodôvodnené (in abstracto), neprimerane prísne a nezohľadňujúce okolnosti predmetnej veci (in concreto). Rovnako tak rozhodnutie súdu prvej inštancie nekorešponduje s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. *Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo*), pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. *Flux v. Moldavsko*, *Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo*). Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. *Público-Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko*). Napokon Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. *Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko*). Rovnako je v tejto súvislosti významná aj otázka predvídateľnosti a primeranosti sankcie za poškodenie dobrej povesti (*Hachette Filipacchi Associés v. Francúzsko*, rozsudok z 14.6.2007 č. 71111/01, *Steur v. Holandsko*, rozsudok z 28. 10. 2003 č. 39657/98, *Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo*, rozsudok z 15. 2. 2005 č. 68416/01, *Lepojič v. Srbsko*, rozsudok z 6. 11. 2007 č. 13909/05).

37. Odvolací súd uvádza, že na to, aby bol žalobca úspešný a súd mu mohol nemajetkovú ujmu v peniazoch priznať, muselo by byť v konaní spoľahlivo a nad všetky pochybnosti preukázané, že v predmetnej veci priznané ospravedlnenie nepostačuje a že dôstojnosť alebo vážnosť žalobcu v spoločnosti bola znížená v značnej miere. Dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať uvedené skutočnosti pritom v celom rozsahu zaťažovalo výhradne žalobcu. V konaní o ochranu osobnosti spojených s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy je to žalobca, ktorý musí tvrdiť a zároveň aj predložiť také dôkazy (uniesť dôkazné bremeno), z ktorých možno dôvodne usúdiť, že v danom prípade sa morálna satisfakcia javí ako nepostačujúca, pretože bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Žalobca však, v priebehu celého konania nenavrhol vykonanie jediného dôkazu, ktorým by uvedené preukázal. Morálne zadosťučinenie v podobe zverejneného ospravedlnenia sa javí v konkrétnom prípade postačujúcim, najmä, keď v konaní nebolo nijako preukázané, že došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby žalobcu alebo jeho vážnosti v spoločnosti v značnej miere, tak ako to vyžaduje ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pri rozhodovaní o tom, či bude priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch a v akej výške, je totiž potrebné aplikovať ustanovenia § 13 ods. 2 a § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka v ich vzájomnej súvislosti. Posudzuje sa intenzita, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na postavenie žalobcu v rodine a spoločnosti. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 OZ, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Z vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie nevyplýva, že by žalobca v konaní preukázal okolnosti dokazujúce, že v danom konkrétnom prípade žalobcovi nepostačilo len priznané ospravedlnenie, a to predovšetkým z hľadiska intenzity, rozsahu a trvania nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v práci, ale i v rodine. V konaní nebola vôbec preukázaná akákoľvek reakcia, ktorá by svedčila o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v žalobcu

spoločnosti. Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobca v priebehu konania pred súdom prvej inštancie navrhol vykonať akékoľvek dôkazy na preukázanie týchto okolností. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba totiž vždy vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 OZ <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964>>, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 15/03, Zo súdnej praxe, 2003, č. 3, str. 68). Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojej rozhodovacej praxi poukázal i na to, že závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje aj so zreteľom na ohlas zásahu, ako aj na dĺžku trvania ujmy (R 29/2001), ktoré musia byť takisto preukázané.

Pre záver súdu o tom, že v konkrétnom prípade nepostačuje na odstránenie následkov neoprávneného zásahu do osobnosti fyzickej osoby morálne zadosťučinenie, teda nepostačuje iba tvrdenie žalobcu o existencii nepriaznivých následkov vzniknutých na jeho osobnosti v príčinnej súvislosti s neoprávneným zásahom, a to ani v prípade, ak ich žalobca podrobne popíše z hľadiska ich intenzity a rozsahu. Iba takýto výklad ustanovení § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964>> zodpovedá ich účelu a zmyslu. Nemožno pripustiť, aby bolo o tejto otázke rozhodované inak, ako na základe výsledkov vykonaného dokazovania.

Žalobca v čase zverejnenia dotknutého článku, teda v čase zásahu, už nepôsobil v žiadnej verejnej funkcii, k porušeniu práva na ochranu osobnosti došlo publikovaním v časopise, nie napr. vo vysielaní celoštátnej verejnoprávnej televízie, ktorá vo verejnosti požíva vyššiu mieru dôveryhodnosti vo vzťahu ku zverejňovaným informáciám. Žalobca na preukázanie skutočností, že uvedenými nepravdivými tvrdeniami uvedenými vo výroku I. rozsudku došlo ku zníženiu jeho dôstojnosti alebo vážnosti ako fyzickej osoby v značnej miere, nenavrhol vykonať žiadne dôkazy, a to aj napriek opakovanému namietaniu tejto skutočnosti žalovaným. Žalobca len naznačoval, že v rámci rodiny a ďalších osôb v jeho okolí zaznamenal negatívne reakcie, nepreukázal však, že by v dôsledku práve tohto článku, došlo ku zmene v kvalite jeho vzťahov ani k zmene vo vnímaní jeho osoby. Rovnako nebolo preukázané, že tvrdenia uverejnené práve v tomto článku, mali negatívny vplyv na výkon činnosti žalobcu ako advokáta a že by ovplyvnili jeho príjem, prípade že by došlo k zníženiu jeho príjmu v porovnaní s obdobím pred uverejnením článku v dôsledku toho, že s ním klienti neuzavreli zmluvy. Tieto tvrdenia žalobcu neboli ničím preukázané, bližšie konkretizované a tiež nebolo preukázané, že by práve táto skutočnosť mala podstatný vplyv na predmet jeho podnikania (advokácia). Nebolo tak preukázané, že by zverejnenie daných výrokov malo závažný vplyv na dôstojnosť žalobcu v týchto prostrediach. Nebolo preukázané, že by sa obraz o žalobcovi v kruhu jeho blízkych, priateľov ani v oblasti výkonu jeho profesie v dôsledku publikovania daného článku akýmkoľvek spôsobom podstatne zmenil. Naopak, žalobca sa po odchode z funkcie ministra vnútra, a to aj napriek uverejneným informáciám v danom článku, zamestnal, pracoval vo významných funkciách vo VÚB, naďalej vykonával pedagogickú činnosť a neskôr začal pôsobiť ako advokát; teda nič nenasvedčuje tomu, že by v dôsledku tohto konkrétneho článku bolo vo väčšej než zanedbateľnej miere zasiahnuté do jeho povesti, cti, dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti, ktorý by mal nepriaznivé následky na jeho profesijný život, kariéru alebo rodinný život. Kľúčové však z hľadiska dôvodnosti žaloby v časti nemajetkovej ujmy napriek uvedenému zostáva, že žalobca žiadne konkrétne následky zásahu do jeho osobnostných práv, ktoré by mohli odôvodňovať vznik a priznanie tohto nároku neuvádza (nesplnil si teda v tomto smere ani len povinnosť tvrdenia) a nenavrhol na preukázanie takýchto skutočností ani žiadne dôkazy .

38. Odvolací súd, vzhľadom na vyššie uvedené, dospel k záveru, keďže v konaní nebola preukázaná existencia okolností, ktoré nasvedčujú tomu, že z hľadiska ohlasu zásahu, jeho intenzity a, trvania rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a v spoločnosti v prejednávanej veci, je v danom prípade postačujúce už priznané morálne zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964>>.

39. Ďalej odvolací súd považuje za dôležité upriamiť pozornosť aj na to, že pred uverejnením dotknutého článku, už dňa 27.6.1997 bol v denníku KORZÁR uverejnený článok autora F. E. s podtitulkom „Kam až siahajú chápadlá narkomafie“ s nadtitulkom „Exminister M. zabránil vyhosteniu drogového magnáta“, ktorý sa venoval rovnakej téme ako napádaný článok a rovnako je nesporné, že o žalobcovi boli publikované aj obdobné články v denníku Pravda. Vzhľadom na uvedené, za stavu kedy sa napríklad článok zverený v denníku Korzár venoval rovnakej téme ako napadnutý článok a bol zverejnený skôr

ako dotknutý článok, bolo povinnosťou žalobcu bez akýchkoľvek pochybností preukázať, že práve týmto napadnutým článkom došlo k ním tvrdenému zásahu do jeho osobnostných práva a teda žalobca bol povinný preukázať nielen vznik ujmy, ale aj príčinnú súvislosť medzi vzniknutou ujmom a napadnutým článkom. Žalobca však ani v tejto otázke neumiestil dôkazné bremeno, keď v konaní nebolo vôbec preukázané, že práve napadnutý článok bol jedinou a bezprostrednou príčinnou vzniku žalobcom tvrdenej značnej ujmy na jeho strane.

40. Záverom odvolací súd uvádza, že žalobca odôvodňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy na strane 4 podanej žaloby nasledovne, cit.: „Žalobca pred výkonom funkcie ministra vnútra vykonával funkciu generálneho prokurátora SR, je tiež docentom práva, vykonáva advokátsku prax a vzhľadom na tieto všetky okolnosti uvedené difamujúce tvrdenia mohli mať a môžu mať v budúcnosti negatívny vplyv na uplatnenie žalobcu v spoločnosti“. Vo vzťahu k argumentácii žalobcu (ktorú si osvojil aj súd prvej inštancie), že pre vznik zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby postačuje aj len možnosť ohrozenia jeho osobnosti, odvolací súd uvádza, že tento názor je síce správny a prejavuje sa v jednej z požiadaviek na vznik zodpovednosti za zásah do osobnosti fyzickej osoby, ktorým je objektívna spôsobilosť zásahu vyvolať ujmu na osobnosti fyzickej osoby, teda narušiť alebo ohroziť jej osobnosť. Naplnenie podmienok vzniku zodpovednosti za zásah do osobnosti fyzickej osoby však so sebou prináša iba priznanie morálnej satisfakcie ako sankcie v prípade, ak je súčasne preukázané, že zásah do osobnosti fyzickej osoby bol neoprávnený, bol objektívne spôsobilý vyvolať ujmu na osobnosti fyzickej osoby a existuje príčinná súvislosť medzi zásahom a takýmto ohrozením osobnosti. To však ešte neznamená, že súčasne musia byť iba týmto splnené aj podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože pre takéto rozhodnutie zakotvuje Občiansky zákonník osobitné podmienky práve v ust. v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964>>, rovnako ako aj osobitné kritéria pre stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zakotvené v ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pričom tieto podmienky a kritéria nestoja na hypotetických úvahách o možných budúcich následkoch, ale sú postavené na preukázaní konkrétnych následkov, ktoré reálne nastali. Treba opätovne zdôrazniť, že na priznanie peňažnej satisfakcie nepostačuje len potenciálna možnosť zníženia dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v značnej miere, ale musí byť bezpochyby jednoznačne preukázané, či k tejto kvalifikovanej ujme aj skutočne došlo, pričom dôkazná povinnosť bola na dotknutej osobe (žalobcovi).

41. Vo vzťahu k žalovaným uplatnenej námietke premlčania a s tým súvisiacej odvolacej námietke žalovaného, odvolací súd uvádza, že túto otázku vyriešil Najvyšší súd SR v uznesení zo dňa 30.06.2016, sp. zn. 2 Cdo 313/2015, ktorým rozhodol od dovolaní žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 14.10.2014, sp. zn. 14Co/541/2014, pričom dospel k záveru, že pre posúdenie danej veci je prvoradé zodpovedanie otázky, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v podobe zamietnutia náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu premlčania nároku nie je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Dovolací súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu ako dovolateľa, že až v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 278/2007 z 25.09.2008 bol prvýkrát Najvyšším súdom Slovenskej republiky vyslovený názor, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje, čo fakticky vytvára nerovnosť medzi účastníkmi konania. Dovolateľ podal žalobu v dobrej viere, že jeho právo premlčané nie je a k odstráneniu tohto nerovného postavenia je preto súd oprávnený prihliadať i konštatovaním, že uplatnenie námietky premlčania je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a dovolateľovi je potrebné poskytnúť ochranu jeho základných práv aplikáciou ustanovenia § 3 ods. 1 OZ a posúdiť námietku premlčania vznesenú žalovaným ako neopodstatnenú, pretože je v rozpore s dobrými mravmi (je nemravnou). Z uvedeného dôvodu považuje odvolací súd túto odvoláciu námietku žalovaného za nedôvodnú.

42. Na základe uvedeného potom možno uzavrieť, že nakoľko zo strany žalobcu neboli tvrdené ani preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by mohli zakladať splnenie predpokladov pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy, odvolací súd podľa § 388 C.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol.

43. O nároku na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1, 2 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 a 2 C.s.p..

V časti nároku na morálnu satisfakciu zverejnením požadovaného ospravedlnenia bol úspešný žalobca. V časti uplatneného nároku, ktorým sa žalobca domáhal priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, bol úspešný žalovaný, keď odvolací súd dospel k záveru, že tento nárok žalobcovi, z dôvodov uvedených vyššie, nevznikol. Pomer úspechu žalobcu a žalovaného v konaní bol teda 50% žalobca (úspech v časti priznania morálnej satisfakcie) a 50% žalovaný (neúspech žalobcu, ktorý je úspechom žalovaného, v časti nároku na materiálnu satisfakciu). Vzhľadom na výsledok sporu potom treba vychádzať z toho, že nie je na mieste žiadnemu z nich priznať nárok náhradu trov konania, preto odvolací súd rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania právo. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že v danom prípade neprichádzala do úvahy aplikácia zásady úspechu vo veciach, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo), nakoľko táto prichádza do úvahy výlučne v prípadoch, ak by žalobcovi bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, avšak v prejednávaných odvolaniach napadnutej veci odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovi tento nárok vôbec nevznikol.

44. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje

desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).